

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 80 Din, za
inozemstvo 100 Din

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
a pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po preizku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rekopisi se ne vračajo, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon št. 2050, upravnštva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 • Cekovni
račun: Ljubljana št. 10.630 in 10.346
za inozemstvo, Sarajev št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Pred predstavo

Svet ni videl večje komedije kot je opozicija, ki jo uganja »Koalicija kmetijske demokracije«, KKD (KoKoDak). Ta opozicija je zdaj sklenila, »da gre med narode«. Svoje tozadevne velikanske uspehe razkodaže že vnaprej, ko še o njih ni ne duha ne sluha. Cela država naj se trese, ko bosta grmela v Ljubljani Radič in Pribičević. Kajti ona misli, užgati svoje taborite za revizijo ustave, postrojiti »prečanski front« in z njim marširati v Belgrad.

Čuditi se ni ne Pribičeviću ne Radiču, pač pa tistim oslom na Taboru, ki jima bodo verjeli. Revizijo ustave zahteva Pribičević v družbi z Žerjavom in Kramerjem, šefom onega »Jutra«, ki je proglasila vsakega, ki se je upal zagovarjati izpremembo vidovdanske ustave, za izdajalca domovine in sovražnika države, ki mu je edino mesto v Glavnjači! S temi očeti vidovdanske ustave pa bodo grmeli proti njej »samostojni kmetje«, ki so tako navdušeno zanj glasovali in takrat Radiča od nog do glave opsovali, ker jo je proglasil za neveljavno in neobvezno. In taisti gospod Radič bo zdaj tem ljudem, ki so ga radi tega pošiljali v zapore in tirjali njegovo veleizdajalsko glavo, stiskal roko in z njimi vred zahteval revizijo one ustave, ki jo je po dolgotrajnem odporu potem sam v nebesa povzdigoval, ko je padel pred Pašičem na kolena in opeval centralizem kot umotvor in edino jamstvo veličine Jugoslavije!

Tudi prečanski front ustanavljajo. Kadar koli pa je kdo drugi le kaj znil o tem, kadar sta bila na vladi Pribičević in Žerjav, je bil hujskač, nevaren element in avstrijski agent, ki vzbuja plemensko in versko sovraštvo ter seje mržnjo do »srbskega dela našega edinstvenega naroda«. Veliki župani so na povelje PP-režima plenili liste, ki so se potegovali za enakopravnost Slovencev in Hrvatov, na Hrvaškem pa so take ljudi pošteno batinali. Še pred sodnijo so se morali taki »sovražniki države in edinstva« zagovarjati in prestati različne kazni. Učitelje in uradnike so radi takega suma predstavljali in odstavljali ter veliko eksistenc uničili. Nad ljudstvo so pa pošiljali črne bande, da mu z revolverji vbijejo v glavo unitarizem. Gorje tedaj samo pomisliti o prečanskem frontu, in jutrovske koncern je celo zagovarjal nedotakljivo hegemonijo srbstva, ki jo danes ljuto napada! Koliko ljudi so takrat špijoni SDS denuncirali režimu, da »sovražijo Srbe«, očrnil naše organizacije, duhovščino, uradnike in častnike — zdaj pa polni SDS predale svoje tiska z napadi na Srbijo, na čaršijo, na hegemoniste in vpijejo po ravnopravnosti, katero je na vladi teptala hujše od Atile! Pribičević, branik srbstva, danes »general prečanov!« Žerjav za enakopravnost! In zopet z njimi tisti Radič, ki je po večletnem boju za vse te ideale vrgel seljačko republikansko in človečansko puško v koruzo in poveljeval Srbe v nebesa — dokler je bil v vladi!

Gospodje bodo na Taboru predstavljali hude demokrate in Radič, Pribičević ter Žerjav se bodo hoteli svetiti kot Marat, Robespierre in Danton v jugoslovanski zgodovini. Kajti njihov tisk napoveduje najbrezobzirnejšo revolucijo, odpoved pokorščine zakoniti oblasti in dvig nešteti ljudskih trum zoper »tirano«. Ko pa je PP-režim vihtel svoj bič nad Jugoslavijo, je vsaka najhujša kritika njegovega nasilja in korupcije veljala kot upor, boljševizem in zločin zoper zakon, državo ter dinastijo. Nikoli niso bile ječe tako polne najnedolžnejših opozicionalcev kakor pod onim policijskim imenom. In esdesarji so bili najvestejši patrioti, najpokornejši podaniki kralja, brezpogojno udani oblasti, ki so sklenili izjemne zakone, da udušijo najmanjši revolucionarni element. Iz cele države so hoteli s pomočjo svojih orjunašev narediti kasarno in vsem ljudem, ki ne bi hoteli kričati z njimi »Živio«, nataktni nagobčnik. Ta družba bo v nedeljo grmela za demokracijo in svobodo ter spustila v svet najbolj krvavo-rdeče revolucionarne fraze!

Ze stari kancler Oksentsterna je rekel svojemu sinu, da ne smata nobene stvari za lažje kot pa »državniško« spretnost, kako imeti ljudi za norca. Da so pa gospodje od KDK, ki bodo v nedeljo razlagali svojim volivcem svojo najnovejšo politiko, v tem nedosežni močstri, ne bo nihče dvomil. »Revizijo ustave«, »prečanski front«, »borbo vseh tlačanih in saktarinih«, vse jim bodo verjeli njihovi sds in baccani. Hvalabogu, da velika večina slovenskega naroda in pa cele države ve, koliko je vredno govorjenje Radiča, Pribičevića in Žerjava in da bo vsa komedija KDK tudi ostala komedija.

Popolna kapitulacija KDK

KDK spoznala nesmisel svoje taktike -- Sporazum med šefi parlamentarnih skupin -- 26. bo finančni zakon izglasovan

r Belgrad, 16. marca. (Tel. »Slov.«) Borbenost KDK je skoro povsem pojenjala. Nesmiselna obstrukcija in nečuvni škandali, ki so jih poslanci vprižarjali pod komando Radiča in Pribičevića, so jih tako utrudili, da so pričeli iskati izhod. Na drugi strani so jim ti njihovi napadi škodovali in jih pri vseh merodajnih faktorjih ter v javnosti kompromitirali, da so morali pričeti z novo metodo. Danes so se zavlekli sejo z dvema nujnima predlogoma vendar so opustili dosedanjo taktiko. Seje so mirne, morda je to posledica, ker se seje radi izključitve ni mogel udeležiti Stjepan Radič. Pričakovati pa je, da bo parlamentarno delo tudi v prihodnjih dneh potekalo mirno in ugledu parlamenta primerno, ker so zastopniki KDK na seji voditeljev parlamentarnih skupin kljub sklepu pristali na sporazum o nadaljnjem poteku parlamentarnega dela o proračunu. Ta sporazum ugotavlja, da so se načelniki parlamentarnih skupin sporazumeli o sledečem:

1. Da se razprava o proračunu v posamez-

nostih dokonča še 20. t. m. zvečer. Glasovanje o finančnem zakonu in končno poimensko glasovanje o proračunu bo 26. marca ob 5. popoldne. Tega dne se bo pričela seja takoj z glasovanjem. 2. Da finančni odbor na treh sejah, ki se bodo vršile v ponedeljek, torek in sredo, uredi in dokonča razpravo o amandementih. V teku teh treh dni se bo to delo moralo končati. Finančni odbor bo delal od 4. do 9. zvečer. Ker pa sta predsednik in podpredsednik tega odbora odsotna, bo odboru predsedoval najstarejši član Kosta Timotijević. 3. Za časa teh treh dni se v skupščini dela samo dopoldne. 4. Pozneje pa bo narodna skupščina delala dopoldne in popoldne. Svoje delo bo pričela ob 9. dopoldne. 5. V četrtek ne bo interpelacijskega dneva. 6. Posamezne skupine bodo označile govornike, ki bodo govorili v imenu skupine. 7. Jutri popoldne ne bo seje. Z ozirom na ta sporazum, na katerega so pristali tudi voditelji KDK po brezuspešnem borbenem nastopanju v poslednjih dneh, bo parlament končal proračun 26. marca.

Kmetско prebiva'stvo že letos skoro popolnoma oproščeno dohodnine - Puceli in Žerjav sta prišla prepozno

r Belgrad, 16. marca. (Tel. »Slov.«) Narodna skupščina je danes zopet ves dan porabila za razpravo o dveh predlogih KDK, ki naj bi v javnosti vzbudila mišljenje o veliki skrbi teh poslancev za narod. To sta bila predloga o dohodnini in kontroli za uporabo tako zvanih oblastnih fondov. Glede dohodninskega vprašanja je znano, da je vlada že pred nekaj dnevi sklenila, da poviša eksistenčni minimum na 12.000 Din in da se s tem oprosti plačevanja tega davka skoro vse kmečko prebivalstvo, in bodo odslej dohodnino plačevali v prihodnjem proračunskem letu samo najbogatejši ljudje v državi. S 1. aprilom prihodnjega leta se pa ta dohodnina sploh odpravi, kakor je določeno v novem davčnem zakonu. Z ozirom na to je povsem jasno, da je KDK hotela predvsem za ljubljanski shod dobiti novih slagerjev, ki pa so se ji z ozirom na že vnaprej storjene sklepe vlade temeljito izjavili. Zanimivo je, da so v debati o tem predlogu, ki so ga vložili radičevci in samostojni demokrati, sodelovali samo trije poslanci, dočim je doslej k takim predlogom govorila cela vrsta poslancev.

Najprej je prišel v razpravo predlog, s katerim se zahteva, da se s 1. januarjem 1928 ukine dohodnina. K predlogu je govoril Pavle Radič, za njim pa dr. Gregor Žerjav, ki je govoril o zatiranju prečanskih krajev. K Žerjavovemu govoru bi pripomnili še to, da so ravno samostojni demokrati tisti, ki so bili vedno proti zvišanju eksistenčnega minimuma, in šele vlada, v kateri je sodelovala SLS, je vzišala ta eksistenčni minimum. Za njim je govoril poslanec Pucelj. Po svoji navadi se Pucelj ni mogel niti najmanj spustiti v razpravo o predmetu samem, pač pa je govoril o čarovnicah in o drugih sličnih zadevah. Napadal je na vse strani in zahteval, kakor Pavle Radič, da se dohodnina takoj ukine.

Finančni minister dr. Bogdan Marković je odgovarjal govornikom, da se vsi zavedamo položaja, v katerem se nahajamo. Vsi delamo na tem, da se ustvarijo povolnejši pogoji za razvoj našega gospodarstva. Trudimo se, da bi odstranili vse ovire. Za to je najboljši dokaz novi zakon o neposrednih davkih. Kar se je ustvarilo tekom let, se ne more naenkrat spremeniti. V tem pogledu moramo iti postopoma. Glede dohodnine pravi, da smo v tem oziru ustvarili gotova olajšanja. L. 1926 se je ukinila komorska in invalidska določila na dohodnino. L. 1927-28 se je povišal minimum od 2500 na 6000 Din. S tem se je velik del davčnih obvezancev oprostil dohodnine. V l. 1927 pa je radi tega, ker je vsled napake finančne uprave, ostala za 1925-26-27 ta dohodnina neizplačana in z ozirom na gospodarske razmere v državi je izdal naredbo, na podlagi katere se je izvršila redukcija in ublažitev pobiranja dohodnine. Pravi, da je izdal naredbo, da se morajo reklamacijski odbori na pritožbe ozirati in biti vedno zelo obzirni, da se zadovoljijo tisti, ki se pritožujejo, do skrajne meje in da se jim dajo olajšave. Letos pa bom predložil, pravi finančni minister, narodni skup-

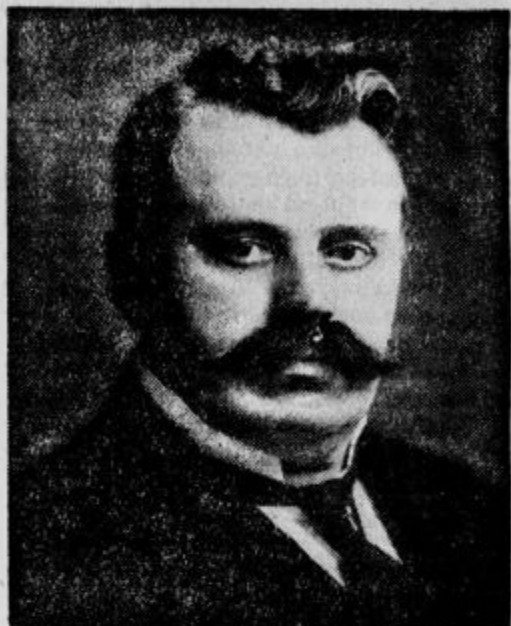
ščini amandement, da bi se storile olajšave vsem. Tukaj računam posebno na kmečko prebivalstvo. Predložil bom amandement, da se lahko kmetje, ki so zamudili rok pritožbe proti predpisanim davkom, v teku dveh mesecev ponovno pritožijo in da mora reklamacijska komisija o teh pritožbah razpravljati. (Medklic: »Naj se to napravi brez takse marke!«) Pristajam na to. Če narodna skupščina ne verjame v dobro voljo finančne uprave oziroma finančnega ministra, da v resnici namerava v tem pogledu izvršiti olajšave, da se v resnici izvede razpis davkov na nizki odmeri letne dohodnine, sprejema resolucijo, ki jo bo sprejela narodna skupščina. Glede nadaljnjih olajšav pa izjavlja finančni minister, da pride pred finančni odbor in da je vlada glede dohodnine sprejela: 1. da se eksistenčni minimum poviša od 6000 na 12.000 Din in da se dajo gospodarsko slabijemu delu našega naroda posebne olajšave; 2. ukrep, ki pride pred finančni odbor, da se razdelitev za l. 1928 zmanjša za 50 odst. na dohodnino. Z ozirom na vse to izjavlja, da ne more sprejeti nujnosti predloga, ker je vlada že prej več storila, kakor opozicija zahteva.

Večina je predlog odbila. Seja je bila nato zaključena in se je nadaljevala popoldne. Na dnevni red je prišel predlog o kontroli uporabe gozdarskega fonda. Govorila sta dr. Branković (SDS) in Metikoš (SDS) o zlorabah, ki se dogajajo s tem fondom. Zahtevala sta, da se dovoli anketa 21 poslancev, da pregleda vse delovanje posameznih gozdarskih uradnikov in uprave. — Govornikoma je odgovarjal gozdarski minister Miovič in izjavil, da popolnoma dopušča vsestransko kontrolo skupščine. Po njegovem mnenju tak odbor, kakor ga predlagata govornika, ne bi dovedel do nobenega rezultata. Pač pa predlaga narodni skupščini, da sprejme njegov predlog, da je vsak urad in področje njegovega ministrstva vsakemu poslancu vedno in vsak čas dolžan staviti vse material na razpologo, da se lahko vsak posamezni poslanec prepriča o tem, na kak način se uporablja ta fond, in ali obstojajo tukaj zlorabe ali ne. Misli, da je ta predlog dosti ugodnejši, kakor anketa 21 poslancev, ki najbrže ne bi mogla izvršiti vsestranskega pregleda, kakor ga lahko izvršijo posamezni poslanci v vseh uradih v državi. — Predlagatelj dr. Branković in tovariši so sprejeli ta predlog, vsled česar se o tem drugem predlogu niti ni glasovalo.

Predsednik je odredil petminutni odmor, nakar se je prešlo na prvo točko dnevnega reda, na

izvolitev prvega podpredsednika narodne skupščine.

Za podpredsednika narodne skupščine je bil izvoljen narodni poslanec Radoslav Agatonovič, član demokratske stranke s 137 proti 71 glasovom. Nato se je skupščinska seja zaključila. Prihodnja je jutri. Na dnevnem redu je razprava o finančnem zakonu.

Ceskoslovaški vojni minister Udržal, ki se imenuje kot naslednik Svehle.

Angleška sodba o dr. A. Korošcu

Londonski »Univene« komentira delovanje ministra za notranje zadeve SHS, dr. Antona Korošca, z zelo priznanimi besedami. Spominja se, kako je za časa, ko je bil dr. Korošec minister za promet, bil promet najbolj točen in proge v najboljšem stanju. Kot minister za notranje zadeve bo dr. Korošec, tako pravi omenjeni list, gotovo podvzel vse korake, da upravo depolitizira.

Ob isti priliki objavlja »Chatolic Times« obsežno poročilo o položaju v Jugoslaviji. »Slovinci so zanesljiv kulturni element v državi in njih sodelovanje z veliko srbsko radikalno stranko, ki je glavni činitelj v vodstvu poslov jugoslovanske države, je pozdraviti kot najboljše jamstvo za nadaljnji solidni napredek države.« Nato podaja zgodovino političnega delovanja dr. Korošca in pravi, da je izredno dejstvo, da se je tako važno mesto, kakor je ministrstvo notranjih zadev, poverilo liderju katoliških prečanov, pripisovati splošnemu ugledu, ki ga dr. Korošec uživa zaradi osebnega pogoja, ki ga je pokazal v prošlosti in velike administrativne sposobnosti, ki jo je na vodilnih mestih pokazal v novi državi. Imenovanje dr. Korošca je znamenje konsolidacije in napredka države, ki je po svojem posredovalnem značaju med centralno Evropo in Balkanom branik miru. List nato omenja zasluge dr. Marinkovića, osebnega prijatelja dr. Korošca, za udržitve miru in varnosti. »Obžalovati je,« priše glasilo vplivnih katoliških krogov Anglije, »da Hrvati še ne vidijo svoje prave poti, da bi s Srbi in Slovenci sodelovali na konstruktivnem delu za državo.« To je pač krivda »nepreračunljivega Radiča«.

The Tablet, tednik (10. marca 1928), označuje dr. Korošca kot »jugoslovanskega Seipla«, ki združuje resnični državniški dar z redko sposobnostjo organizacije. On je glavni činitelj v realizaciji programa, ki hoče po zavezništvu med radikali, ki so imeli najodličnejšo vlogo kot tvorci države, in ljudsko stranko uresničiti program obširnih upravnih reform ter enakopravnosti.

Seja vlade pod predsedstvom dr. Korošca

r Belgrad, 16. marca. (Tel. »Slov.«) Danes dopoldne se je vršila seja ministrskega sveta pod predsedništvom notranjega ministra dr. Korošca, ker je bil predsednik vlade Velja Vukičević istočasno sprejet v dvoru v avdienco. Ne seji je bil sprejet predlog predsednika narodne skupščine o sporazumu glede razprave o proračunu. Nato je kmetijski minister poročal o amandementih, ki izpreminjajo zakon o kmetijskem kreditu. Vlada je dala kmetijskemu ministru tozadevna pooblastila. Sprememba bo vsebovala tudi to, da se dajo posojila tudi že obstoječim kreditnim združenjem.

Konferenca v ministrstvu notranjih zadev

r Belgrad, 16. marca. (Tel. »Slov.«) Nocoj je imel notranji minister dr. Anton Korošec daljšo konferenco s zastopniki poslancev NRS in DS iz Vojvodine, na kateri se je razpravljalo o eventualni spremembi v upravnem osoblju v Vojvodini. Do končnoveljavnih sklepov ni prišlo in se bodo razprave nadaljevale.

Ceni, čitateljem se priporočajo naslednje tvrdke: Popravila klobukov

Blaž Jančar
pieshar
Ljubljana, Breg.

Elektroinstalacije za učne in pogon, prodaja in pre-
vijanje elektromotorjev,
mehanična delavnica
Elektropodjetje, Ljubljana VII,
Jernejeva c. 5, telef. 325.

K. Pečenko
trgovina vseh vrst tkanin
in čevljarstva potrebščin
Ljubljana, Sv. Petra ceste 32

PRISTOL & BRICEL
črtniškarija, Ljubljana
Ristiška c. 4 - Sv. Petra c. 35
Telef. 2908 Ustan. 190.

Franc Ocvrk
mesar
Ljubljana, Poljanska cesta 52
(Solski dvorci)

Franc Fujan
krovec
Ljubljana Galjeva c. 9
pri dolnji kolodvoru

za dame in gospode spre-
jema in najceneje izvrši
Modni salon
STUCHLY-MAŠKE
Ljubljana, Židovska ul. 3.

Inserirajte
v
Slovenču!

Vrvarske izdelke
najbolje kvalitete kupite
najceneje direktno v naj-
večji vrvarni Jugoslavije
Mehanična vrvarna šin-
kovec, Grosuplje, Komi-
sijska zaloge Palma, Celje,
Cankarjeva 7, Maribor,
Koroška 8. 1503

VZORČNI VELESEJM
V PRAGI
18. — 25. marca.

Znižana voznja
za posetnike pri osebnih
in brzih vlakih: Jugosla-
vija 25%, Čehoslovaška
33%, Avstrija 25%
Brezplačni vizum.

Pojasniti in legitimirati po Din 27— daje:
Čehoslovaški konzulat, Ljubljana, Breg.
Aloma Company, Ljubljana, Aleksandrova 2.
Česka Industr. banka, Ljubljana, Marjin trg.
»Putnik«, Ljubljana, Dunajska cesta.
Jos. Zidar, Ljubljana, Dunajska cesta.

MALI OGLASI
Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda
50 par. Najmanjši oglas 3 ali 5 Din. Oglasi na
devet vrstic se računajo višje. Za odgovor nam
Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo!

Službe iščejo
KUHARICA
40 letna, pridna, poštena,
vajena vsakega dela, želi
premeniti službo h ka-
kemu gospodu. - Naslov
v upr. lista pod št. 2222.

Katero trgov. ali in-
dustrijsko
podjetje bi sprejelo biv-
šega bančnega uradnika
v službo z večjim kapi-
talom? Ceni, ponudbe se
naprošajo na upravo lista
pod »Verziran«. 2150

Upraviteljstvo hiš
(posestev) - v mestu ali
okolici, prevzame v Ljub-
ljani stanujoči vpokojeni
uradnik, ki opravlja tudi
sodne prisilne uprave. -
Ponudbe upravi »Slov.«
pod »Vestno« št. 2157.

Proste službe
Iščem potnice
za prodajo finega luksuz-
nega predmeta. - Ponud-
be pod: »Lep zaslužek«
na upravo »Slovenca«.

Tapet. vajenec
se sprejme proti plačilu.
- Naslov se izve v upravi
»Slovenca« pod št. 2161.

Mlado dekle
iz Ljubljane ali bližnje
okolice - za prenašanje
pisem in paketov - od 16
do 20 let staro, išče trgo-
vina proti primerni me-
sečni plači. Naslov pove-
prava lista pod št. 2219.

Stanovanja
Selitve
v mestu in na deželo,
strokovno in najcenejše
potom
Slovenia
transport
Ljubljana
Miklošičeva cesta št. 36
Telefon št. 2718

Soba prazna, se odda
starejši dami, ki
ima lastno pohištvo. -
Ponudbe na upravo »Slo-
venca« pod št. 2233.

Sobo
veliko, solčno, v sredini
mesta, le po opremljeno
(na željo tudi prazno),
takoj oddam 1—2 stalnim
in solid. osebam. Naslov
v upr. lista pod št. 2223.

Posestva
Lepo posestvo
na Kette Murnovi cesti
št. 28 (bivša zaloge pivo-
varne Puntigam), s stano-
vanjem, pisarno, skladiš-
nimi in gospod. prostori
in z velikim dvoriščem,
se prod. - Pojasnila se
dobe v pisarni istotam.

Kdo prodaja?
Vsakovrstno
zlatu kupuje
po najvišjih cenah.
ČERNE, juvelir, Ljubljana,
Wolfova ulica št. 3.

Potrebujem večje množine
apna
Ponudbe z navedbo cene
pod: »Apno št. 2235« na
upravo »Slovenca«.

Močno tehcnico
kupimo - novo ali že
rabljeno. - Ponudbe po-
slati na naslov: Škrbec
& Bartol, Ljubljana, Mi-
klošičeva cesta 6. 2231

Kupujemo
staro železo in
staro medenino
Zvonarna in livarna
Št. Vid nad Ljubljano.

Rabim več vagonov
suhlega smrekovega
rezanega lesa
v različnih dimenzijah. -
Ponudbe z navedbo cene
pod: »Mizarsko blago« št.
2236 na upravo »Slov.«

Kdo kupi?
Nekaj div. petelinov
se odda v odstrel. - Na-
slov v upravi l. št. 2209.

Plinov motor
dobro obranjen, izdelek
tv. J. Polke, Wien, pro-
izvajajoč do 6 PS, je na-
prodaj. - Pojasnila daje
»Jugoslovanska tiskarna«
v Ljubljani. 2234

Prodajam večjo količino
terovega olja
za impregniranje lesa po
3 Din kg - M. Kavčič,
Zg. Šiška 125, Ljubljana 7.

Nasa obrt
J. M. D.
razplinjač za motorna ko-
lesa je najboljši. »Jugo-
mot«, Tržaška cesta 4.

Krojači, šivilje!
Kroje (šnite) za dame in
gospode izdeluje Knefelj
Alojzij, strok. učitelj, Kri-
ževniška ul. 2/L, Ljublj.

Najlepša
drva
Cebin, Wolfova ul. 1/2

Pšenično moko
najboljših mlinov nudi največ
nejvečtrgovina štita in
malevskih izdelkov
A. VOLK, Ljubljana
Ristiška cesta št. 24.

†
V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, pri-
jateljem in znancem žalostno vest, da je naš srčno
ljubljeni brat, stric in svak, gospod
Anton Leben
nožarski mojster
dne 15. marca t. l., po kratkem in mučnem trpljenju, previden s
svetotajstvi za umirajoče, mirno v Gospodu zaspal. — Pogreb ne-
pozabnega pokojnika se bo vršil v soboto dne 17. marca 1928,
ob 1/3. uri popoldne, iz mrtvaške veže splošne bolnišnice, na
pokopališče k Sv. Križu.
Ljubljana, dne 15. marca 1928.
FRANC LEBEN, brat. — MARIJA KOSMAČ roj. LEBEN, sestra.

Vsemogočnemu se je zazdelo umestno, da je od-
poklical v boljše življenje našega ljubljenega soproga,
očeta in strica
Jožefa Starino
posestnika
ki nas je zapustil večkrat previden s sv. zakramenti
v lepi starosti 79. let. — Pogreb nepozabnega pokoj-
nika se vrši v soboto 17. t. m. ob 9 dop. v Št. Janžu.
Leskovec - Št. Janž, dne 16. marca 1928.
Žalujoči ostali.

Zahvala.
Povodom prerane bridke izgube našega ljubljenega soproga
in očeta, gospoda
Ivana Petriča st.
smo prešli mnogo izrednih dokazov iskrenega sočutja, kar
razlaja našo neizmerno bol. Za to tolažbo izrekamo iskreno
zahvalo vsem dragim sorodnikom, prijateljem in znancem.
Zlasti smo dolžni posebno zahvalo č. duhovščini, osobito
g. župniku za lep pogrebni spored, ter pevcem za v srce segajoče
žalostinke in vsem ostalim, ki so nepozabnega spremili kljub
izredno slabemu vremu v tako častnem in obilnem številu na
njegovi poslednji zemeljski poti.
Vsem in vsakomur Bog tisočero povrni!
Belimalen, dne 13. marca 1928.
Žalujoči ostali.

Sir H. Rider Haggard:

Kleopatra, egiptovska kraljica

Naslednje leto so prišli k meni poslanci Kleo-
patre, ki so prinesli zapečaten zvitek papirusa in
bogate darove. Odprl sem zvitek in bral v njem na-
pisano:
»Kleopatra učenemu Egipcianu Olimpi, ki biva v
Dolini smrti pri Tape!
Glas Tvoje slave, učenj Olimpi, je segel do naših
ušes. Povej nam torej tole in ako nam poveš prav,
boš imel večje časti in bogastvo kakor vsi drugi v
Egiptu: Kako si bomo zopet pridobili ljubezen plemi-
nitiga Antonija, katerega je začarala premetena
Oktavija in biva že dolgo daleč od nas?«
V tem sem spoznal roko dvornice Karmion, ki
je Kleopatro obvestila o mojem slovesu.
Vso tisto noč sem preudarjal v svoji modrosti in
sem zjutraj napisal odgovor, kakršen mi je bil po-
ložen v srce v svrhu uničenja Kleopatre in Antonija.
Napisal pa sem:
»Egipcian Olimpi kraljici Kleopatri!
Podaj se v Sirijo s človekom, ki ti bo poslan, da
te vodi. Tako boš zopet dobila Antonija v svoj na-
ročaj in z njim darove, ki bodo tako veliki, da se ti
niti sanjati ne more.«
Izročil sem pismo poslancem in jih odpustil z
naročilom, da naj si med seboj razdele darove, ki
mi jih je Kleopatra poslala.
In vsi začudeni so odšli.
Kleopatra se je v resnici odzvala nasvetu, za ka-
tere ga jo je navduševala njena strast, in se je podala
s Fontejem Kapitom naravnost v Sirijo, in tam se je
zgodilo, kakor sem ji bil napovedal. Pridobila je zopet
Antonija, ki ji je podaril večji del Cilicije, obmorsko
obrežje Arabije Nabateje, balzam dajajoče pokrajine
Judeje, pokrajino Fenicijo, pokrajino Cele-Sirijo, bo-

gati otok Ciper in vso knjižnico v Pergamu. Dvojč-
koma pa, ki jih je bila Kleopatra poleg sina Ptole-
meja rodila Antoniju, je bogokletno dal naslov
»Kralji, otroci kraljev« — Aleksandra Heliosa, kakor
pravijo Grki solncu, in Kleopatre Selene, lune, dolgo-
krile.
Potem se je tole zgodilo.
Po svoji vrnitvi v Aleksandrijo mi je Kleopatra
poslala bogata darila, katerih pa nisem hotel vzeti,
in je prosila mene, učenega Olimpa, da bi prišel k
njej v Aleksandrijo. Ker pa še ni prišel pravi čas,
nisem hotel iti. Pozneje sta ona in Antonij poslala še
večkrat poslance k meni in me vprašala za svet, in
jaz sem jima vselej svetoval v njuno pogubo in moja
prerokovanja so se vedno uresničila.
Tako so mi minevala dolga leta in jaz, puščav-
nik Olimp, ki sem bival v grobnici, jedel kruh in pil
vodo, sem s pomočjo modrosti, ki mi jo je dala ma-
ščevalna sila, postal še enkrat velik v Khemu. Ko
sem potlačil poželenje mesa pod svojimi nogami in
obrnul oči v nebesa, sem postal vedno bolj moder.
Naposled je minulo celih osem let. Prišla je
vojska s Partiji in minula in armeskega kralja Arta-
vazda so v zmagovalnem sprevodu peljali po alek-
sandski ulicah. Kleopatra je bila obiskala Samos
in Atene in na njen nasvet je bila plemenita Oktavija
pregnana iz Antonijeve hiše v Rimu kakor kaka za-
vržena priležnica. Naposled je bila mora Antonijeve
neumnosti polna prav do vrha. Ta gospodar sveta
namreč ni imel več dobrega daru pameti; izgubil se
je v Kleopatri kakor sem se bil jaz izgubil. Zavoljo
tega mu je sčasoma Oktavijan napovedal vojsko.
Ko sem neki dan spal v izbi igralcev na harfo, v
faraonovi grobnici, ki leži blizu mesta Tape, se mi je
priказal v sanjah moj oče, stari Amenemhet; ozira-
joč se na palico je stal nad menoj in rekel:
»Poglej tja, sin moj!
Pogledal sem in sem z očmi svojega duha videl
morje in dve veliki brodovji, ki sta se blizu skalo-

vitega obrežja sprijeli v srditem boju. Prapori enega
brodovja so bili prapori Oktavijana, drugega brodovja
pa prapori Kleopatre in Antonija. Ladije Antonija in
Kleopatre so navalile na cesarjeve ladije in jih po-
gnale dalje, kajti zmaga se je nagnila na Antonijevo
stran.
Iznova sem pogledal. Videl sem Kleopatro, ki je
sedela v galeji z zlatim krovom, in s pozornimi očmi
opazovala boj. Tedajci sem uprl svojega duha vanjo,
tako da ji je bilo, kakor da sliši glas mrtvega Harma-
fisa, ki ji je zvenel po ušesih.
»Beži, Kleopatra,« je mislila, da sliši, »beži ali
pogini!
Divje je pogledala kvišku in zopet je slišala klic
mojega duha. Naenkrat jo je obšel silen strah. Zakli-
cala je mornarjem, da naj razvijejo jadra in dajo njemu
brodovju znamenje, da naj se obrne. Čudeč se,
a nič kaj neradi so storili, kakor je velela, in so z vso
naglico pobegnili z bojišča.
Tedaj se je pri prijatelju in sovražniku vzdig-
nilo veliko vpitje.
»Kleopatra je zbežala! Kleopatra je zbežala!« In
videl sem, da je Antonijevo brodovje zadelo razde-
janje in polom, nato pa sem se zbudil.
Minuli so dnevi in zopet se mi je prikazal oče in
mi rekel:
»Vstani, sin moj! Ura maščevanja je prišla! Tvoji
načrti se niso izjalovili! Tvoje prošnje so bile usli-
šane. Ko je Kleopatra sedela v bitki pri Akciju na
svoji ladiji, so bogovi naredili, da je njeno srce obšel
strah, tako da je menila, da sliši tvoj glas, ki ji veli,
da naj beži ali pogine, in je pobegnila s celim svojim
brodovjem. Antonijeva moč na morju je sedaj strla.
Pojdi in stori, kakor ti bo položeno v srce.«
Zjutraj sem se ves začuden zbudil in se podal
k vhodu v grobnico in sem zagledal poslance Kleo-
patre, ki so prihajali po dolini in z njimi rimska
straža.

LJUBSKA KNJIZNICA iz založništva Jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani: 23 zvezki:
A. Sheehan, Nodla. Povest iskega dekleta, 24 Din, vez. 32 Din. — 24 zvezek: A. Marly,
Hanka, Lužičko-srbska povest, 22 Din, vez. 42 Din. — 25 zvezek: Haggard, Hiti cesarja
Montezuma, 32 Din, vez. 42 Din. — 26 zvezek: Sterek in njegovo burlesko življenje, 14 Din,
vez. 22 Din. — 27 zvezek: Pregelj, Otoci solna, 24 Din, vez. 32 Din.

Dan v besedi in sliki

Dr. St. Divjak 60 letnik

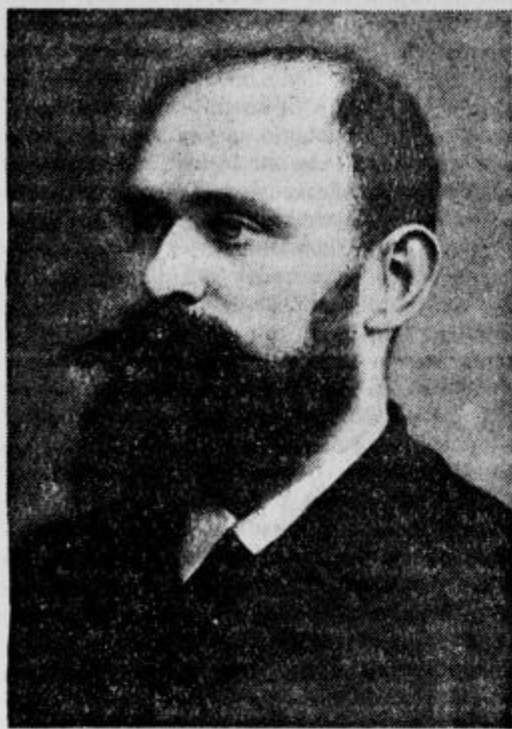
Malo običajno je, da se slave zdravniki ob svojih godovnicah, — vsaj med Slovenci. Skromni in za blagor človeštva delujoči večinoma sami odklanjajo vsako proslavo, dočim so te pri drugih stanovih običajne. Lani pa je slovensko zdravništvo proslavilo 70 letnico dr. Gregoriča, ker si je stekel za socialen

vanja v kakem drugem oziru, vendar radi tega njegovo delovanje ni bilo nič manj plodno in nič manj hvale vredno. Vedno zvest pristaš SLS si je stekel spoštovanje in zaupanje med svojimi bližnjimi okoličani, ki so radi v obolenju in pri nezgodah iskali pri njem zdravniške pomoči. — Možu dela in požrtvovanja čestitamo in želimo še mnoga leta v zdravju in zadovoljstvu. Dr. Fr. G.

Jubilei zaslužnega moža

Jutri praznuje 70 letnico svojega rojstva g. Joško Korošec, poslovodja v pokoju. Rodil se je 18. marca 1858 v Strančah pri Slov. Konjicah. Posvetiti se je hotel učiteljstvu, a nemila usoda mu je to preprečila. Krenil je k trgovstvu ter je zvesto deloval dolgo vrsto let pri raznih uglednih podjetjih kot knjigovodja. Leta 1924. je radi bolehnosti stopil v pokoj.

G. jubilanta diči izredno usmiljeno srce. Koliko dobrega je storil, bi vedeli povedati

Joško Korošec

agled zdravnikov, zlasti pa za zopetno ustanovitev zdravniške zbornice nevenljivih zaslug. Ako letos »Slov. zdravn. društvo« proslavi 60 letnico svojega člana, hoče s tem dokumentirati, da tiho, a vztrajno delovanje v poklicu zasluži priznanje ne samo kolegov, temveč tudi širšega občinstva. — Dr. Divjak je psihijater, torej pripadnik one stroke, ki zahteva ogromno požrtvovalnosti, a ne donša niti časti niti bogastva; one stroke, ki je tako važna, a tako malo upoštevana, da se ji iz idealizma posveti le zelo neznatno število zdravnikov.

Dr. Divjak se je rodil v Šiševcu v zagrebški veliki županiji; po izvršenih medic. študijah v Gradcu pa je nastopil zdravniško službovanje v Sloveniji; po kratki dobi v ljubljanski bolnici in na Prevojah je vstopil kot zdravnik v zavod Studenec (ko se je od 1. oktobra 1895 do 1. aprila 1896 specializiral na Dunaju pri prof. dr. Kraft-Ebingu in prof. Wagner-Jaureggu ter v zavodu Kierling ter službuje kot primarij tega zavoda še danes. Izbral si je za družico Slovenko ter vzgojil in preskrbel 6 hčera. Obilo poslovanje v zavodu (omenim naj le popotresne težkoče ter vojno dobo, ko je bil edini zdravnik v zavodu in kjer se je pojavila epidemija tifusa) ter d. izn. življenje mu ni česar udejstvo-

številni dijaki in pa bivši vojaki, ki jih je med svetovno vojno izdatno podpiral z denarnimi prispevki. Tudi razna društva, posebn. dobrodelna, ga štejejo med svoje podpornike.

Zanimivo je, da je g. Korošec leta 1894 prvi izrazil misel, da bi se v Ljubljani sezidala cerkev sv. Jožefa in je tudi takratnemu jezuitskemu superiorju p. Lohingerju izročil prvi dar za novo cerkev.

Jubilant je svak pokoj. srbskega zdravnika dr. Kustudiča, ki je v prvi balkanski vojni podlegel pegastemu legarju. Dr. Kustudič je bil intimen prijatelj pokojnega kralja Petra. Vzgojen je bil na črnogorskem dvoru in bil kasneje dvorni zdravnik. Kralj Nikita je bil njegov kum. Kasneje je šel dr. Kustudič v

Udeležence gospodinskega tečaja v Dobu pri Domžalah.

Desettedenski tečaj se je vršil pod vodstvom gđ. Marice Kristofove. Na sv. Jožefa dan prirede udeležence razstavo raznega peciva, likerjev in ženskih ročnih del v Društvenem domu v Dobu.

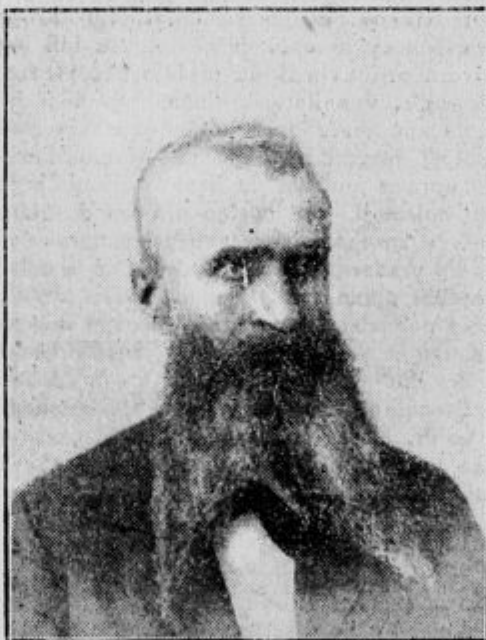

Uspeh se obeta!

Izmed vseh lastnosti, ki ženam pripomorejo do uspeha, je najsigurnejša — zdrava sveža polt, ki je vrhutega najlažje dosegljiva. Ako stalno uporabljate Elida Favorit Milo, boste imeli mnogo lepšo polt, kakor kedaj popreje. Elida Favorit Milo je tako nežno in čisto, skozi in skozi parfimirano, prijetno ter osvežujoče.

ELIDA Favorit MILO

Srbijo pripravljat pot takratnemu pretendentu na srbski prestol Petru Karagjorgjeviču. Leta 1898. je dr. Kustudič z družino komaj ušel kralju Milanu in se podal v Ljubljano k svaku g. Korošcu, ki je takrat stanoval v Vidičevi hiši na Poljanski cesti. Na njegovem

Dr. Kustudič.

se kralj Peter s svojimi zaupniki vozil iz Belgrada v Ljubljano. Ko je vlak odpeljal iz Zemuna, je sredi polja nenadoma obstal. Kralj Peter in njegovi spremljevalci, misleč, da jih zasledujejo, so hitro pograbili kovčke, poskakali iz vagona ter zbežali čez polje. Mogoče bi se še danes kje našla ta pola... Gospod Korošec se je spretno zagovarjal, tako da mu niso mogli do živga in policija ga je nato pustila v miru.

Radi svoje radodarnosti si jubilant seveda ni mogel ničesar prihraniti in zato mora danes živeti silno skromno. Kljub temu in kljub starosti pa je še duševno in telesno čil. Bog ga ohrani še mnogo let.

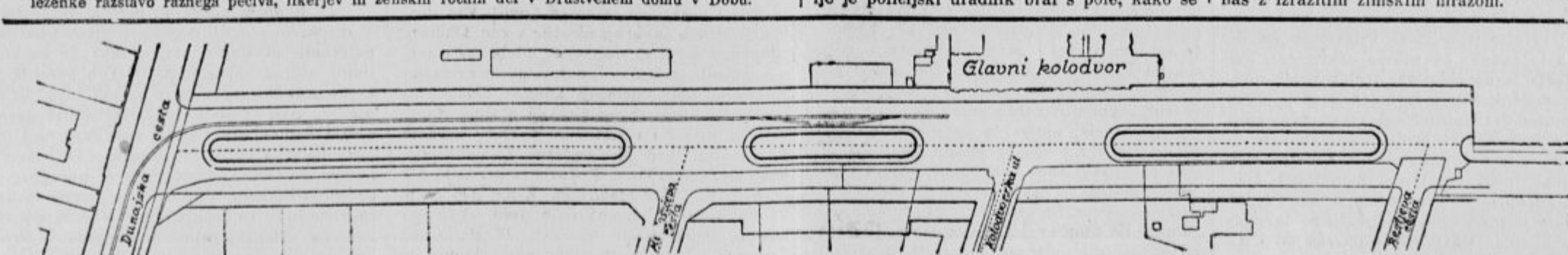
Marčev mraz

Ze smo se veselili lepih solnčnih dni in se gredli na prisojnih straneh kot martinčki in prav nič nismo zalovali za snegom in zimskim mrazom. Ali naše veselje ni trajalo dolgo. Čez noč so se naše strehe pobelile z vlažnim snegom, ki je skopnel, kar je mogoče le v marcu, že v treh dneh. In včeraj je zopet kazalo vreme, da nas doleti isto neugodno iznenadenje. Dopoldne je pihala mrzla burja in trosila snežinke na tla. Okoličanke, ki so vozile mleko v mesto, so bile tesno zavite v obleko in s sledovi ivja na rutah. Ljudem na ulicah se je vsem mudilo, kot v času hudega mraza v decembru. Popoldne ob 4 pa se je zopet nasmehnilo sonce, da so se ljudje potolaženi oddahnili.

Kjer je pred tednom dni dosegel termometer že 15 ali 16 stopinj Celzija, doseže sedaj komaj še ničlo. V vsej Evropi opazamo sedaj oster val mraza. V naši državi je padla temperatura v zadnjih dneh za skoro 15 stopinj Celzija in le ob morju znaša kakih 5 do 9 stopinj nad ničlo. V zahodnih predelih države, zlasti v Liki, je mnogo snega.

Sneg je zapadel tudi drugod, tako v Švici, Angliji in Franciji in v deželah okrog Vzhodnega morja. Ostra burja povzroča mraz še večji kot je v resnici. Z gotovostjo se more računati tudi, da se bo tok mrzlega zraka nadaljeval iz srednje Evrope v dežele ob Sredozemskem morju. Pomlad se pričinja torej pri nas z izrazitim zimskim mrazom.

stanovanju in v hotelu »Stadt Wien« je imel poznejši kralj Peter večkrat sestanke s svojimi zaupniki. Ko je dr. Kustudič odšel v Črno goro, Peter Karagjorgjevič pa v Zenevo, je prihajala vsa korespondenca na g. Korošca, ki jo je prekuvertiral in odposlal dalje v Zenevo. Radi tega je imel g. Korošec l. 1915. sitnosti s policijo. Bil je takrat blagajnik v pivovarni v Mengšu. Nekega dne je prišel nenadoma v Mengeš neki policijski uradnik iz Ljubljane, ki je pozval g. Korošca na orožniško postajo. Razgrnil je velikansko polo in ž nje bral njegove grehe. Med rugimi mu je očital, da mu je njegova sestra, gospa Kustudičeva, pošiljala nogavice, v katerih so našli pisma. Dalje je policijski uradnik bral s pole, kako se

Regulacija Masarykove ceste

Nekdanja Cesta na juž. kolodvor ali kakor se sedaj imenuje Masarykova cesta, do naj. novejših časov ni pomenjala ravno predmet ponosa Ljubljancev in tudi tuje niso mogli dobiti na njej kaknega ugodnega prvega vtisa o Ljubljani.

Vse drugače pa bo v bodoče, ko uesna občina dovrši po Plečnikovem zamisleku načrtano regulacijo te ceste. Regulacijska dela

so že v polnem teku in bodo na vsak način gotova še letos. Večina dreves na tej cesti nasproti kolodvoru je že padla in mesto njih pridejo nava, mlajša in lepša.

Dosedaj 42 metrov široka cesta bo razdeljena na dva po devet metrov široka paralelna cestna pasova, ob katerih bosta dva hodnika, široka po pet metrov. V sredi ceste, med obema pasovoma, bodo trije veliki, s travo in drevjem posejani otoki, široki po 14 m. Največji otok se bo nahajal na zahodnem delu

ceste proti Dunajski cesti. Otok bo dolg 180 metrov in bo imel poleg drugega tudi javno stranišče. Srednji otok bo dolg 68 metrov, zadnji pa 106 metrov.

Masarykova cesta je bila do polovice tlakovana že lansko leto, letos pa se je ostali prostor že pričel okopavati in fundirati. Nasproti srednjega otoka so projektirane neke izpremembe v florisu ulice, kot je to razvidno iz naše skice.

Prvo zamisel za regulacijo Masarykove ce-

ste je dal, kakor rečeno, arhitekt prof. Plečnik, podrobne načrte pa je izdelal gradbeni urad mestne občine. Regulacijo izvršuje mestna občina v lastni režiji. Za regulacijo je že izstavljen kredit štirih milijonov dinarjev iz kaldrminskega fonda. V zvezi z regulacijo Masarykove ceste je projektirana tudi regulacija in tlakovanje Kolodvorske ulice. Ta projekt pa bo težko izvesti v doglednem času, ker si stoji tam hiše tesno druga ob drugi in kako podiranje hiš ni misliti.

Giolitti stopil iz rezerve

Dosedanji sodrug fašizma zagovarja svobodne volitve

v Milan, 16. marca. (Tel. »Slov.«) Bivši italijanski ministrski predsednik Giolitti je danes na splošno začudenje v poslanski zbornici javno nastopil proti fašistovski volivni reformi. Reforma je brez debate v obliki, kakor je bila sprejeta na shodu fašistovske stranke, prišla do glasovanja, ker se za načelno debato ni nihče oglašil k besedi. V razpravi o posameznih členih je samo fašistični poslanec Baistrozzi predlagal, da se veliki fašistovski svet pooblašča, da sme v končno veljavne kandidatne liste sprejeti tudi zaslužne vojaške osebe. Predlog je Mussolini odobril in je bil zato takoj sprejet. Neposredno pred glasovanjem je vstal Giolitti in vidno razburjen prečital izjavo, v kateri pravi: Z zakonskim načrtom, ki je v razpravi, je vlada priznala, da spada k ustavnim organom kulturne države, kakršna je Italija, zastopstvo naroda. Predlagani postopek za sestavo nove poslanske zbornice pa po mojem mnenju ne more tvoriti resničnega in pravega narodnega zastopstva. Da more kaka skupščina biti zastopstvo naroda, smatram za potrebno, da se člani te skupščine volijo popolnoma svobodno direktno po volivcih v smislu volivnega zakona, kakor predpisuje dotični člen ustave. Če se glasuje samo o listi, je zatrla vsaka možnost volitve. Zakon, ki prepušča velikemu fašistovskemu svetu izvršiti izbiro poslancev, i-ključuje iz parlamenta vsako opozicijo politične narave in pomeni končno ločitev fašistovskega režima od ustavnega režima. Zato moram tudi v imenu nekaterih tovarišev izjaviti, da nam je nemogoče, glasovati za zakonski načrt.

Mussolini in zbornica sta to Giolittijevo izjavo poslušala molče. Samo podtajnik stranke Straze je zaklical Giolittiju in njegovim prijateljem: »Vi bi se itak več ne vrnili v zbornico!« Giolittija je podpiralo približno tucat liberalnih in demokratičnih poslancev. Glasovanje je bilo sledeče: Glasovalno pravico je imel

220 poslancev, za reformo je glasovalo 205, proti pa 15 poslancev.

Še spomenikov barbarstva je treba ...

v London, 16. marca. (Tel. »Slov.«) »Daily Express« protestira najodločneje proti nameri Mussolinija, da bi se postavili v novopridobljenih provincah severne Italije vojni spomeniki v čast padlim Italijanom. List izjavlja, da bi to slonelo na načelni napaki. Povsod lahko Italijani postavljajo spomenike, le v teh pokrajinah ne, ker bi to dejanje značilo trajno znamenje brezobzirnega tlačenja tujerodnega prebivalstva. Na svoji severni meji ustvarja Italija novo Alzacijo-Lotaringijo in stavlja s tem na kocko vse, kar je z vojno pridobila.

Nemški profesor še ne sme v Beograd

Lüttich, 16. marca. (Tel. »Slov.«) Ko je hotel profesor Haubeau predsedovati zborovanju, na katerem naj bi predaval nemški poslanec, znani politični pisatelj, profesor dr. Berksträsser, in je začel z otvoritvenim govorom, so nacionalistični študenti razgrajali in žvižgali. Prišlo je do burnih nasprotij med prireditelji predavanja socialističnimi študenti in njihovimi nacionalističnimi nasprotniki. Da ne bi prišlo do resnih spopadov, je policija izpraznila univerzo. Del akademikov je še nadalje protestiral po cestah.

Zaprti inženjerji naj dobe nemške advokate.

v Berlin, 16. marca. (Tel. »Slov.«) Dr. Stresemann je izročil včeraj ruskemu poslaniku Krestinskemu pismo obrazložitve nemškega stališča glede aretacije nemških inženjerjev v Rusiji z zahtevo, da se tem inženjerjem dovolijo kot zagovorniki nemški odvetniki.

Stanovanjski zakon v praškem parlamentu

v Praga, 16. marca. (Tel. »Slov.«) Na današnji razpravi v poslanski zbornici o zakonu za zaščito najemnikov je prišlo do velikih kravalov, v katerih so se posebno izkazali komunisti s trobentami in z žvižganjem. Hoteli so z obstrukcijo preprečiti sprejem zakona, kar pa se jim ni posrečilo. Ko je bila razprava končana in se je začelo glasovanje, so komunisti zopet pričeli s svojim divjim koncertom. Ko je predsednik Malipetr čital način glasovanja, se njegov govor sploh ni slišal. Ko se je začelo samo glasovanje, so komunisti hrušeli in truše še povečali z otroškimi ragljami. Vselej, kadar je dvignil roko pri glasovanju kak poslanec vladnih strank, se je kocert ponovil. Nekateri komuniste so razbijali po klopih, drugi pa so metali spise in druge predmete proti mizi predsednika. Pri tem je neki predmet zadel ministra Udržala. Prišlo je tudi do osebnega spapada med socialisti in češkimi narodnimi demokrati. Ko je bil zakon sprejet, se je razgrajanje nadaljevalo. Sedaj je bil minister za socialno skrb dr. Šramek cilj opozicije, ni pa na napade niti reagiral. Predsednik Malipetr je brez uspeha skušal doseči mir z zvonjenjem. S papirno kepo je bil zadet tudi poštni minister dr. Nosek. Razgrajanje je trajalo celo uro.

Poslanec Uhlir poroča Pragi

v Praga, 16. marca. (Tel. »Slov.«) Včeraj je poročal načelnik češkoslovaške skupine za interparlamentarni sporazum med Češkoslovaško in Jugoslavijo dr. Uhlir o svojih pogajanjih z odborom jugoslovanske narodne skupščine. Namestnik zunanjega ministra Šumenkovič mu je izjavil, da je izjavil dr. Uhlir, da je jugoslovanska vlada pripravljena za takojšnja pogajanja za novo trgovinsko pogodbo s Češkoslovaško. Češkoslovaški odbor je nato sklenil, da naj oni njegovi člani, ki imajo s člani jugoslovanskega odbora skupne referate, z njimi takoj stopijo v pismene stike.

Dnevna zračna pošta v srednji Evropi.

v Praga, 16. marca. (Tel. »Slov.«) Čuje se, da se bo od 1. aprila stavila v promet dnevna zračna pošta zveza med Jugoslavijo na eni strani ter med Češkoslovaško, Madžarsko, Avstrijo, Poljsko in Nemčijo na drugi strani.

Rusijo je prišla še Amerika

v Moskva, 16. marca. (Tel. »Slov.«) V Moskvi narašča razburjenje proti odloku ameriškega finančnega urada, s katerim se je ameriškim bankam prepovedalo, prevzeti zlato v palicah v vrednosti 5 milijonov dolarjev, ki jih je sovjetska vlada poslala v New York. Moskva se jezi na francosko vlado, ki je v noči, naslovljeni na državni departement, prijavila zahteve francoske narodne banke na to zlato, češ da je identično z zlatom, ki ga je francoska narodna banka pred revolucijo deponirala v ruski državni banki. V tem francoskem sumu, kateremu se je pridružil tudi Rim, vidijo namen, škodovati ameriško-ruskim kupčijam, katere Moskva sedaj zelo pospešuje in ki so januarja 1928 dosegle skupni promet 100 milijonov dolarjev. Vodja ruske državne banke iz-

Grčija in Albanija v laseh

v Tirana, 16. marca. (Tel. »Slov.«) Albanški presbiter poroča, da je albanska javnost z velikim začudenjem zvedela za poročilo atenskega »Elefteron Vima« z dne 24. februarja, da se nerešena grško-albanska vprašanja niso mogla rešiti vsled nepopustljivosti Albanije. V resnici pa da je stvar drugačna. Kljub temu, da so razni dogovori bili ratificirani v obeh parlamentih, otežuje njihovo porabo in izvedbo poslovanje grške vlade. Kar se tiče ureditve albanske posesti na Grškem in zboljšanja položaja albanske manjšine, ki ga je predlagala albanska vlada, zadostuje omeniti, da na tozadnje note albanskega poslanika v Atenah do danes ni bilo nobenega odgovora. Ze samo ta okolnost kaže, kakšen duh spravljalivosti je v albanski vladi in kateri strani se lahko oči intrinsigentno postopanje.

Komunistična zarota v Grčiji

v Solun, 16. marca. (Tel. »Slov.«) Policija nadaljuje z aretacijami komunistov. Sumi se, da so aretiranci bili v zvezi z macedonskimi avtonomisti. Njihova zarota je baje imela namen vprijeti v Grčiji po proklamaciji generalne stavke revolucijo. Organizator pokreta je komunistični agitator Levantjev, ki je pred 14 dnevi bival na grških tleh. Gibanje na Grškem je baje financiral poseben oddelek tretje internacionale.

Vojski dezertirali in ropali.

v Varšava, 16. marca. (Tel. »Slov.«) Kakor poročajo listi, so dezertirali nekega litavskega obmejnega polka oropali blagajno polka in hoteli zbežati preko poljske meje. Pri zasledovanju je prišlo do boja, v katerem je bilo več litovskih vojakov ubitih.

Končni sporazum med Aco Stanojevičem in Veljo Vukičevićem

Stanojevič predsednik, Vukičević podpredsednik radikalne stranke

v Beograd, 16. marca. (Tel. »Slov.«) Z akcija Milana Srškića je bila predmet, ki ga je opozicijsko časopisje oprijelo, kot potapljač se slame. Sedaj pa razpravlja o akciji bivšega notranjega ministra Bože Maksimovića. Na njega polagajo prvaki KDK največje nade. On je tudi bodoči mož, dasiravno so ga ravno ti ljudje pred enim letom pred skupščino obtožili največjih strahot in zahtevali njegovo izročitve sodišču. Kakor pa je bilo že od vsega začetka jasno, da je Srškićeva akcija akademskega značaja in je že v samem začetku zaspala, so si vsi krogi na jasnem, da je Maksimović osamljen, obenem pa njegov nastop bolj posledica nezadovoljstva z osebno sestavo, kakor pa s programom sedanje vlade. Maksimović je mnenja, da je koalicijska NRS z DS škodljiva za NRS in bi raje videl, da bi NRS sama vladala, ne pa da deli oblast z DS. Njegova akcija ima torej značaj borbe za strankarske koristi z majhnim upoštevanjem splošnih državnih interesov, ki imperativno zahtevajo močno vlado. Tako vlado pa lahko sestavimo samo v sedanjih vladah koalirane stranke, oziroma morejo v skrajnem slučaju te stranke tvoriti podlago vsake vlade.

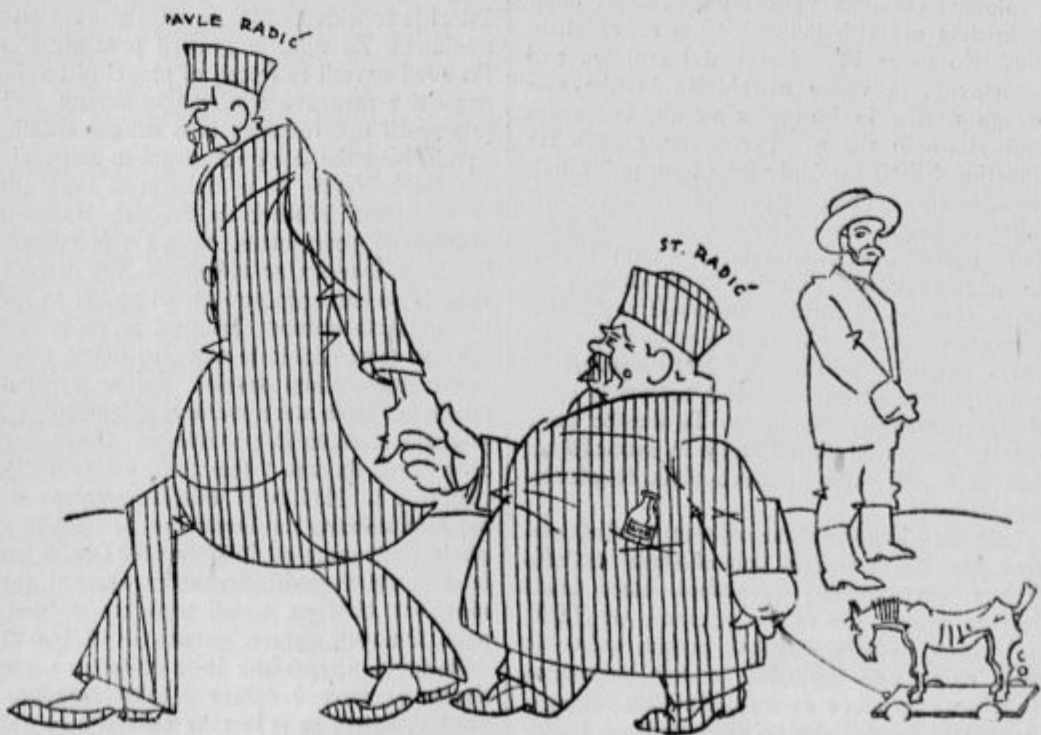
Nasproti akciji dveh osamljenih radikalnih prvakov pa časopisje zabeleži kot najvažnejši dogodek, spravo Vukičevića s takozvanimi pašičevci. Po teh vestih je Aco Stanojevič, l. podpredsednik NRS, danes stvarno voditelj stranke, tekom svojega bivanja v Beogradu, kjer se nahaja par dni, napravil končni sporazum z Vukičevićem. S tem je enotnost NRS povsem uvrščena. »Pravda«, ki zabeleži te vesti, priobčuje obenem senzacionalne podrobnosti o tem razporazumu. Po teh vestih bi se imela že tekom prihodnjih dni izvršiti spopolnitev glavnega odbora NRS. Na kongresu bi bil izvoljen za predsednika Aco Stanojevič, za podpredsednika pa Veljo Vukičević. Beležimo te vesti, ki so najboljši dokaz, da konsolidacija tako v NRS kakor v DS rapidno napreduje. Nekateri krogi so celo mnenja, da je ta konsolidacija razmer v dveh največjih strankah v državi samo posledica vrtoglave, dosedanje nezasišane politike in taktike Radičeve in Pribečevićeve skupine. Politični krogi pripisujejo temu sporazumu največji značaj in vidijo v njem najboljši dokaz jasnosti sedanjega političnega položaja.

CERKVENI DOSTOJANSTVENIKI V BELGRADU.

v Beograd, 16. marca. (Tel. »Slov.«) V Beograd je prispel zagrebški nadškof dr. Bauer. Tekom današnjega dneva je imel daljšo konferenco z ministrom za vere Milanom Simonovićem. Popoldne je bil pri predsedniku vlade

Mehika in glavnač

Papež Pij XI. je izjavil, da hoče kulturni svet z »molčanjem« kriti kulturni škandal, ki se vrši v Mehiki. Predsednik države Calles daje moriti, streljati, mučiti katoličane samo za to, ker nočejo svoje katoliške vere pustiti in mori može in žene, mladeniče in dekleta celo otroke. Morenje mehikanskih katoličanov je hujše ko Neronovo preganjanje kristjanov. In zdaj pride »Jutro« in svetohlinsko zavija oči: »Katoličani, Mehiko vidite, glavnač pa ne!« — In to kliče list tiste stranke, ki je imela toliko časa Pribečevića za notranjega ministra. Ta bi že davno iz ušivih, tesnih, zatohlih belgrajskih zaporov lahko napravil kaj kulturnega, pa ni naredil ničesar. Dr. Korošec je v enem dnevu dosegel, da se bodo prostori razširili, novi zaporji zidali; policijskega uniformiranca, ki je pretepal svojega pivskega tovariša, je takoj odstavil. Pribečević in Pernar sta imela priliko Glavnjačo očistiti, pa je nista. Zdaj mora za demokrati dr. Korošec pometati. In »Jutro« naj kliče: »Ne ložite se radi Mehike, saj imamo po krivdi samostojnih demokratov in radičevcev ušivo Glavnjačo, in s tem mirna Bosna!«

Kmet: Kam pa vas vodijo, dragi naš voditelj.
Stefan Radič: Na Tabor, kjer bojo v Sokolski telovadnici Pucilevi kmetje skakali čez mojega konja

Kaj je novega

KOLENDAR.

Sobota, 17. marca: Patrik, Jedert. — Jutri: Ciril Jeruzalemski.

Novosadska vremenska napoved za 17. marca. Večidel oblačno, deloma vetrovno. V severovzhodni smeri miren veter. Sneg samo v severnem delu države. Temperatura bo padla v severnih krajih. Preko noči bo nastopil mráz.

Dunajska vremenska napoved za 17. marec: Povečini jasno, ponoči mráz.

Vreme v Belgradu 16. marca. Ves dan oblačno. Nekoliko snega. Ponoči je zelo padla temperatura.

ZGODOVINSKI DNEVI.

17. marca: 1853 je umrl fizik in matematik Christiane Doppler. — 1846 se je rodil astronom Fr. W. Bessel, 1849 je stopil v Avstriji v veljavo občinski zakon. — 1680 je umrl francoski pisatelj Fr. Larocheffoucault. — 1813 je Friderik Viljem III. ustanovil prusko črno vojsko. — 1889 je umrl goriški nadškof dr. Andrej Golmajer. — 1905 je bil odstavljen od vrhovnega poveljništva ruske armade general Kuropatkin.

★ **Mariborska oblastna skupščina** ima svojo sejo dne 26. marca in ne 24. marca, kakor je bilo prvotno napovedano.

★ **Za župana** v občini Sv. Peter pod Sv. gorami je bil 15. t. m. izvoljen g. Alojzij Zoreni, posestnikov sin in predsednik Orla.

★ **Naročnike stadijskih srečk** vljudno prosimo, naj z naročilom srečk pošljejo tudi denar. Radi zaključka loterije bomo drugi teden mogli ugoditi le takim naročnikom, ki pošljejo znesek za srečke obenem z naročilom.

★ **Težko je obol el g. Karol Guček**, kaplan v Središču ob Dravi, ki bi imel s 1. aprilom t. l. kot župnik nastopiti župnijo Device Marije v Puščavi.

★ **Uspesoblenostni izpiti** za osnovne in njim sorodne šole se prično pred komisijo na moškem učiteljskem v Ljubljani v petek dne 27. aprila 1928. Pravilno opremljene prošnje se naj predložijo po uradni poti pravočasno pristojnemu okrajnemu nadzorniku, da bodo najkasneje do dne 15. aprila v rokah izpraševalne komisije. Posebna vabila k izpitu se ne bodo pošiljala, razen če bi bil pripust odklonjen. Pripuščeni kandidati(nje) naj se javijo v četrtek dne 26. aprila ob desetih dopoldne v pisarni ravnatelja državnega moškega učiteljskega v Ljubljani.

★ **Pevska zveza** posebej opozarja svoje zbere iz Celja in okolice, ki jim je mogoča udeležba pri nedeljskem koncertu Učiteljskega UJU, naj ga nikar ne zamude, temveč se ga udeležijo, če le mogoče polnoštevilno. Po koncertu imajo pevci kar najugodnejše zveze na vse strani. Zato naj se ga udeležijo tudi drugi zbori ob progi.

★ **Vljudno prosimo vse p. t. odjemalce stadijskih srečk** naj izvolijo čimprej poslati znesek za srečke, da bomo mogli tehnično delo loterije do žrebanja 25. t. m. v redu zaključiti. — Akcijski odbor stad. loterije.

★ **Umrla je 5. marca** na Raki gospa Gabriela Sertič, vdova po v. okrajnem tajniku v p. v. Črnomlju, ki je bival po upokojitvi več let v Ljubljani.

★ **Slov. pisatelji v prekmurskem prevožu.** Tednik »Novine« je začel zadnji čas prinašati v prekmurskem narečju krajše povestice nekaterih slovenskih pisateljev. Veliko zanimanje je vzbudilo zlasti Levstikov »Martin Krpan«. Sedaj priobčujejo »Novine« Cankarjeve povestice. Potem pa pride na vrsto Jurčič. S priobčevanjem slovenskih del »Novine« mnogo pripomorejo k povzdigi ljudske izobrazbe, ker seznanijo narod z najboljšimi slovenskimi pisatelji.

★ **Kdo izvažal les iz Slovenske Krajine?** V nekaj letih se je v Slovenski Krajini uničilo nad 600 oraloz gozdov in ves ta les se

je izvozil, oziroma se še sedaj izvažal v druge kraje. Najprej je les izvažala hrvatska lesna družba Janekovič. Potem ga je začela izvažati Hrvatsko-slavonska banka. Sedaj ga izvažata iz dolnjega dela Krajine družbi Našička in Drach, iz gornjega dela pa Hirschl. Les se izvažal na Hrvatsko, Madžarsko in kakor se sliši celo na Nemško. Peščica ljudi ima pri tem velikanske zasluške, domači narod pa je brez stavbenega lesa in kuriva.

★ **Občini Dol. Lendava** sta z odlokom g. velikega župana mariborske oblasti v Mariboru dovoljena še dva nova živinska in kramarska sejma in sicer: 16. februarja in 28. septembra. V Dolenji Lendavi se vrši odslej letno 10 živinskih in kramarskih sejmov in sicer: 25. januarja, 16. februarja, 27. marca, 17. aprila, 16. junija, 28. julija, 28. avgusta, 28. septembra, 28. oktobra in 18. decembra. Omenjeni sejmi so stalni in se do ev. drugačne rešitve vršijo izključno v zgoraj navedenih dnevih. Če pade sejmski dan na nedeljo ali praznik, se vrši semenj prihodnji delavnik. Svinjski sejmi v Dolnji Lendavi se vršijo vsak tork.

★ **Posestnikom stavbnih zemljišč.** Gradbena zadruga »Delavski dom« v Ljubljani, Stari trg 2-I poziva lastnike stavbnih zemljišč v Ljubljani in okolici, da ji prijavijo svoje ponudbe za odkup takih zemljišč, na katerih bi se lahko zidale male hiše. Uradne ure zadruge so na Starem trgu 2-I od 17. do 19. ure vsak delavnik razen srede. Odbor.

★ **Železniškim uradnikom.** Odsek uradnikov II. kat. UJNZB v Ljubljani sklicuje dne 22. t. m. ob 20 v steklenem salonu kolodvorske restavracije ljubljanskega glavnega kolodvora sestanek uradnikov II. kategorije. Predmet: »Novi zakon«, budžet in redukcija, poročilo o seji centralnega odbora in raznoterosti. Cenjene tovariši najviljudneje naprošamo, da se tega sestanka sigurno udeležijo. Odbor.

★ **Intendant zagrebškega gledališča** Vladimir pl. Treščec je včeraj podal ostavko na svoj položaj. Kakor se govori, je podal ostavko zaradi premajhnih kreditov za zagrebško gledališče.

★ **Preganjanje Hrvatov v Zadru.** Po prihodu novega italijanskega prefekta v Zader so težave Hrvatov v Zadru od dne do dne težje. V prvi vrsti so preganjani na podlagi zloglasne Federzonijeve naredbi, da se more prijaviti fašistovskemu sodišču vsakdo, kogar označi »ljudski« glas za nevarnega nacionalnim interesom. Na podlagi tega zakona so mnogi naši rojaki dnevno obtoženi v prvi vrsti od italijanskih renegatov iz ostale Dalmacije, ki se nahajajo v Zadru. Tako je bila te dni izvršena v stanovanju dr. Ante Rutarja preiskava. Po dvehurni preiskavi so karabinerji našli dve stari sablji in prazen puškin naboj. Zaradi tega je bil dr. Rutar obsojen na 75 dni zapore in 2500 lir kazni. Obenem mu je bila izrečena diffida (nezaupnica), češ, da naj preišlija o svojem vedenju, zaradi katerega bo imel še mnogo sitnosti, ako ga

ne spremeniti. Novi italijanski prefekt dela našim rojakom vse mogoče ovire pri prehodu na naše ozemlje, čeprav so nekateri med njimi dvolastniki. Razen tega izdaja potne liste za najbolj kratke roke. Našim obrtnikom odvzema koncesije in jih preganja na vse načine.

★ **Zakon o reguliranju prostitucije.** V južnih krajih države obstoja še nekaj javnih hiš. Te se bodo ukinitile najbrž še pred uvedbo zakona o reguliranju prostitucije v naši državi. To odredbo bo izdal minister za notranje zadeve v sporazumu z ministrom za narodno zdravje. Po ukinitvi javnih hiš bo prostitucija popolnoma zabranjena.

★ **Divji prašiči.** K nasvetu dopisnika v »Slovenec« z dne 11. t. m. za pokončevanje divjih prašičev s kugo se samoposebi vsiljuje še vprašanje, kako pa ujeti divjega prašiča, da bi se cepil s svinjsko kugo? Znano je med lovci, da je divji prašič silno oprezna in pretrkana ter plaha žival, kojo je še na strel težko dobiti, kamoli še živo ujeti. To bi se dalo doseči tako, da se na »prašičji promenadi« izkopljejo po 2 m globoke jame s spodreznimi stenami, te se pokrijejo z vejami in na sredi se na dolgi kol nasadi vada, krompir, pesa ali tudi žito na kaki primerni deski. Tako bi jih kmetje tudi sami smeli loviti brez orožja. Seveda bi smeli jame kopati le na svojem posestvu. Na tujem pa po sporazumu.

★ **Pobegla kaznjena.** Mariborska kaznilnica je obvestila ljubljansko policijo, da sta od dela pri Sv. Miklavžu pobegnili Ivan Urh z Ribnega pri Bledu in Ivan Jerin z Viča, ki sta bila oba obsojena na večletno ječo. Da ju ne bi izdala njuna kaznjeniška obleka, sta si prilastila še dve pelerini, last paznikov. Ivan Jerin je bil pred leti obsojen pred ljubljansko poroto radi uboja lastnega očeta na dvanajst let ječe.

★ **Lojze iz Ljubljane v Kamniku.** Dne 14. marca je bil v nekem gozdu v bližini Kamnika od orožniške patrulje zaloten in aretiran že precej časa zasledovani 33 letni ključavničar Alojzij Tepina, doma iz Siške. Tepina je prav za prav že od državnega preobrata sem doma v zaporih ljubljanskega deželnega sodišča. Čim pride na svobodo, pograbil prvo kolo, ki mu pride pred oči in ga zajahal ter odfrčel z njim na deželo, kjer osreči z njim kakega pasanta, ki se mu zdi za kupčijo najbolj pripraven. Preteklo zimo se je nazadnje otresel kazniliške suknje ter se je zaklel, da se ne povrne več v znano palačo na Miklošičevi cesti. Spočetka je zares pokazal svojo resno voljo ter je stopil v službo pri nekem ljubljanskem prodajalcu premoga, katerega je vozil nekaj časa po ulicah. Kmalu mu je pa to enolično življenje začelo presadati ter je sklenil, da spremeni svoj nedavno začeti posel. Zbral si je svojega starega tovariša iz zaporov in hajdi na delo. Ze prvo noč sta obiskala kleparskega mojstra Zitnika v Ljubljani in mu pobrala skoraj vse kleparsko orodje, tako da Zitnik niti ni

mogel vršiti svojega poklica. Ko sta potem orodje poprodala na Dolenjskem, sta krenila na Gorenjsko, kjer je Tepina čutil dober plen. Vrgel se je zopet na svoj stari posel in je začel stikati za kolesi. Prvega je zavohal v Kamniku in snuk z njim proti Kranju. Ko je bila kupčija s tem kolesom uspeša, jo je krenil v Domžale, kjer je imel zopet srečo in zginit z drugim kolesom. Tukaj je pa že imel smolo, ker so ga videli ljudje, ki ga dobro poznajo. Nato je skušal Lojze še enkrat svojo srečo, toda tokrat je pa že imel nesrečo, ker so ga zalotili pri tatvini in mu plen odvzeli. Če so ga pa zato kaj nagradili, o tem zgodovina molči. Naposled jo je ubral nazaj proti Kamniku, kjer ga je doletela usoda, ki mu zadnji čas že itak ni bila naklonjena. Sedaj bo moral Lojzek nazaj v Ljubljano, katera mu je sicer zelo pri srcu, sovraži pa le ono veliko palačo na Miklošičevi cesti, kjer je delil svojo usodo z mnogimi tovariši že dolgih sedem let.

★ **Umor zaradi nesrečne ljubezni.** V Tembrinu je 25 letni mesarski pomočnik Stefan Povožan umoril 20 letno deklico Katarino Schranke z revolverskim strelom v srce. Oba sta se seznanila pred kakimi štirimi leti in je Povožan hotel dekle poročiti. Temu pa so nasprotovali njeni starši, nakar se je Povožan odločil za usodno dejanje. Orožnikom je izpovedal, da deklice ni hotel ustreliti, temveč da mu je hotela ona iztrgati iz rok revolver, ki se je pri tem sprožil. Desetletna sestra umorjena pa je povedala, da je Povožan potegnil revolver iz žepa in dekle brez besede ustrelil.

★ **Million dinarjev je zadel.** Te dni so bile izvele srečke vojne škode. Največji dobiček v znesku 1 milijon dinarjev je zadel srečka 1335—36, katere lastnik Stevan Milin, trgovec iz Zadra, je že prejel denar v državni hipotekarni banki. Izjavil je, da je srečko kupil pred 5 ali 6 leti za 160 Din. Milin je doma iz Bečkereka.

★ **150 leten starček.** V Olovu pri Mostarskem blatu živi neki Tadija Mustafič, ki je pred dnevi dovršil svoje 150. leto, torej poldrug stoletje in je živel v 18., 19. in 20. stoletju. Bil je očividec mnogih važnih dogodkov, ki so se dogodili v Hercegovini. Ta starček se je ohranil še prav dober spomin in ve povedati mnogo zanimivosti iz časov turške nadvlade v Hercegovini. Tadija se čuti popolnoma zdravega in more izvrševati celo lažja dela, le da ga je visoka starost malo upognila. To starost je dosegel, ker je živel ves čas popolnoma mirno. Alkohol ni vse svoje življenje poskusil niti kaplje in kar je še važnejše, da se ni nikoli razburjal nikdar ni klonil svojega duha, temveč je mirno in stoično prekašal vso bedo in nadlogo, upajoč v boljše čase. Tako ni bil tudi nikoli

„Chinoferrin“

KINA VINO z železom, najučinkovitejše sredstvo proti slabokrvnosti. — Dobiva se v vsaki lekarni.

Porensko pismo

IV.

Moja pisma hodijo po polzevo. Pa naglica ni prida, je rekel tisti, ki je devet let čez plot lezel. Počasi se daleč pride. — Odgovoriti imam še na važno vprašanje, ki sem nanj obljubil odgovor takoj v prvem pismu: Zakaj sem šel na Nemško, ali z drugo besedo: Zakaj je na Nemškem prijetnejše kakor na Slovenskem? Pa nisem prišel do tega. No, če ne bom v devetih mesecih, bom pa v devetih letih. Prosim torej malo potrpljenja; saj počasi se daleč pride.

V zadnjem pismu smo bili še pri slovnici, Boril sem se — tukaj iz Porenja — zoper pačenje slovensčine in nepotrebne tuje, zlasti v spisih, ljudstvu namenjenih. Ker sem že začel, dovolite, da danes dodam temu še par besedi. Tudi v Mohorjevi »publikaciji«*, ki jih sicer vsi visoko čislamo, beremo o »aktualnih«, »ilustriranih« *knjigah, o »etnografiji«, »geologiji«, »kozmogoniji« *in podobnih učenihih rečeh. Ali možem, ki ljudstvu take reči pišejo, ne pride na misel Prešernova zbadljivka, ki je tukaj še bolj na mestu: Slovencev naših jezik potujčavši — te kolne kmet molitve bravši? Prva zahteva pri vsakem govoru je ta, da ga tisti, katerim je namenjen, razumejo. Saj je to namen vsega govorjenja, da se razumemo. Isto velja o pisa-***

nju. Kako je že rekel neki cerkveni učenik, Avguštin, ali kdo je bil? »Bolje, da nas graja slovniciarji, kakor da bi nas ljudje ne razumeli.« *Sicer se pa slovnica in poljudna pisava prav dobro ujemata, saj slovnico kvarijo le tisti, ki pišejo »se ga nateplo« *in podobno, kakor ljudstvo ne govori. »Če se hoče vse knjige prebrati,« *sem spet čital pred nekaj dnevi — ne bom povedal, kje, »Wenn mann alle Bücher durchlesen will.« *Pravilno: če hočeš vse knjige prebrati, ali: kdor hoče vse knjige prebrati. — I, kaj pa vendar delajo sedaj po šolah, da se osem let gimnazije ne nauče pravilno pisati? Kako smo bili pri profesorju Marnu natančni in obetljivi za čistost in pravilnost slovensčine! Potem so nam jo začeli mrevariti, da sem celo tukaj ob Reui začutil potrebo, pograbit za kopje v prilogi pošteni slovenski besedi, — če bo kaj pomagalo...****

A zdaj bodi mojega jezikoslovljenja dosti! To skrb prepuščam Vam, ki čutate domača ognjišča; od mene pričakujete kaj drugega. Naša skrb tukaj je, kako otroke slovenskih staršev naučiti slovensko. Kako je to težko, ne verjame, kdor se ni prepiral. Jaz sem nekaj časa starše kregal, da svojih otrok svojega jezika ne uče. Res se mnogi starši za to premočno brigajo; res je pa tudi, da celo tisti starši, ki bi radi, to težko dosežejo. Tako možen je vpliv okolice na otroke, posebno ko pride v šolo, kjer kajpada ne

čuje nobene slovenske besede. In če tudi govorijo slovensko, je izgovarjava le nemška. Crke »r«, ki je Nemci ne znajo izgovarjati, — tvorijo jo v grlu namesto koncu jezika, kar jim prijateljsko večkrat oponašam in pokazem, kako se mora izgovarjati: Bruderrr, a ne, kakor vi pravite: Bguda; in mi sami priznavajo, da so »mundfaul«, — torej tudi slovenski otroci izgovarjajo po nemško. Tako slišimo v pesmih in deklamacijah »ghožica«, mesto rožica. Maghija mesto Marija itd. Jaz sem mislil, da se to podeduje; pa ne, ampak je od poslušanja.

A zdaj se je pričela v tem oziru nova doba. Naš častni Slovenec, g. Tensundern, jo je otvoril. Ze lani je njegova slovenska šola nastopila na več naših slavnostih, in nastop otrok je bil vedno najlepša točka programa. Ljudje so kar z ustji poslušali, kaj otroci znajo. Možje so si solze brisali ob pogledu na pevajoče in rajajoče otroke. — Letos pa smo naredili veliko produkcijo v nedeljo 5. februarja v Gladbecku v Alojzijevi šoli. Poabljeni so bili zastopniki vseh naših društev, da bi se prepirali, kaj se da z otroci napraviti, in da bi jih po možnosti povsod, po vseh kolonijah, enako učili. Prišli so k prireditvi tudi gospodje s konzulata: g. generalni konzul, g. vicekonzul in g. komisar. Gospod Tensundern je imenoval to »generalna skušnja za otroško križarsko vojsko v Slovenijo«. Sicer ni kaj visoko umetniškega, vse je preprosta do-

mače; t lahko rečem, da Vaši otroci doma tega ne znajo, kar znajo ti: toliko slovenskih pesni, deklamacij, dvogovorov, iger in raju. Tudi v Ljubljani se lahko pokažejo, in se tudi bodo. In kako veselje imajo otroci s tem. Kako ponosni Slovenci so! S petjem in igrani jih najlažje pridobiš za slovensčino.

In tako oborožena se bo spustila naša križarska vojska polet, po končani šoli, začetkom avgusta, na Slovensko. Nemško društvo »Landaufenthalt für Stadtkinder« *jim bo preskrbelo brezplačno vožnjo po Nemčiji, morda celo po Avstriji. Pa recite, če morete, da niso Nemci res dobri! To se ne da tajiti. In če bo to storila Nemčija za naše otroke, — ali ne bo storila tudi domača država? Menda ne bomo imeli spet takih težav, kakor lani z našim vlakom... Nemcev Vam pa pripeljemo na Slovensko, kolikor jih hočete. Kajti oni, ki so bili lani doli, so vsi navdušeni za Slovenijo in bi agitirali pri drugih. Teda kam jih boste spravili? Saj jih nimate kam dejati. Seveda tudi ne moremo zahtevati, da bi vsako leto z vsemi zvonovi zvonili, kadar mi k Vam pridemo, — drugače bi se utegnili naveličati naših prihodov na Slovensko.*

A za naše otroke bo to praznik, da takega še niso imeli! Slovenska duša bo v njih na dan planila in zavriskala; da bo odmor od Porenja do Posavja.

Zasedanje ljublj. oblastne skupščine

Na včerajšnji seji ljubljanske oblastne skupščine je bila na dnevnem redu cela vrsta uredb, ki so jih predložili posamezni odseki. Razprava je bila mirna in stvarna. Sicer je uresničenje zlasti gradbenega programa, cest, vprašanje daljše dobe in denarnih sredstev, vendar pa kažejo uredbe, da se je ljubljanski oblastni odbor z veliko vnemo lotil svojih nalog.

Predsednik oblastne skupščine dr. Marko Natlačen je četrti na 10 otvoril VII. sejo II. zasedanja. Kot tajnika sta poslovala Majarsič in Peterlin. Kot zastopnik velikega župana je bil navzoč vladni svetnik dr. Borštnar. Predsednik je najprej prečital predloge oblastnega odbora in poslanecev.

Dr. Puc je vložil interpelacijo glede prevzema gospodinjstva šole »Mladike« po oblastnem odboru, v kateri pravi, da se je ljubljanska občina informirala pri trgovinskem ministru, ki je izjavil, da njegovo ministristvo ni izrazilo želje, da oblastni odbor prevzame gospodinjstvo šole »Mladike« v Ljubljani. V odgovoru pravi predsednik Natlačen, da sloni njegova izjava na prejšnji seji na besedah načelnika v trgovinskem ministristvu g. Korenčana. Ako ga je on napačno informiral, potem je seveda njegovo poročilo v tej točki napačno.

Poslanec Gostinčar je stavil dvojce vprašanj na velikega župana. Prvo se tiče odškodnine za

med vojno odvzeto zemljišče za železniško postajo v Dravljah.

Vprašanje se glasi: Nekaterim posestnikom iz Dravelj, občina Zg. Siška in tudi iz St. Vida nad Ljubljano je bilo v začetku vojne v svrhu vpostavitve kolodvora v Dravljah in graditve železniške prožne zveze preko polja med južno in gorenjsko železnico odvzeto veliko plodnega zemljišča, osobito od polja. Teža zemljišča država ni plačala, pa tudi nič ukrenila, da bi dotični posestniki dobili zemljišče kot svojo lastnino nazaj v lastno posest. Vse dosedanje tozadevne urgence niso nič pomagale. Vel. župana prosi, da ukrene vse potrebno, da se to vprašanje likvidira in posestniki dobijo ali plačilo za odvzeto zemljišče, ali pa zemljišče nazaj v posest.

Druugo vprašanje se tiče občine Rašice, politični okraj Kamnik, ki je na podlagi občinskega sklepa in proračuna popravila občinsko cesto ter v namen pokritja stroškov dovršila potrebno naklado, katero so plačali vsi občani, trije posestniki pa se branijo, a okrajno glavarstvo pa vključ urgence ni ničesar storilo, da jih v to prisili. Vel. župana prosi, da stori vse potrebno, da pristojno okrajno glavarstvo v Kamniku to zadevo uredi.

Istotako odstopa vel. županu vprašanje posl. Filipa Križnika radi

odpustov in praznovanja delavstva pri TPD.

Vprašanje se glasi: TPD je 15. marca odpustila v Trbovljah 210 delavcev na oddelku »Pralnica«. Izmed teh je mnogo takih, ki nimajo nobenega imetja in ne lastnega doma. Družba je odredila poleg tega še en nov dan v tednu za praznovanje tako, da je tudi zaslužek zaposlenih delavcev tako minimalen, da se z njim nikakor ne more shajati. Kakor smo informirani, je to postopanje TPD le taktika in pritisk na državo, da bi pogajanja za novo pogodbo, ki poteka 1. aprila t. l. med TPD in državo za nabavo premoga za državne železnice, izpadla za TPD čim ugodneje. Obstoja nevarnost, da bo tudi pri prihodnjem sklepanju pogodbe med TPD in državo profitirala le TPD, delavstvo pa bo in je že tudi v tem slučaju le orodje v rokah TPD za dosego svojih namenov.

Vprašamo gospoda velikega župana, kaj hoče ukreniti, da se zgoraj omenjene krivice delavstvu pri TPD preprečijo, da začne TPD zopet s polnim obratovanjem in da sprejme TPD dne 17. t. m. odpuščene delavce zopet v delo, ker znano je, da ima TPD zelo veliko naročil. Prosimo za ustnen ali pismen odgovor že v sedanjem zasedanju oblastne skupščine.

Vprašanje posl. P. v. c. a. na gospoda predsednika oblastnega odbora glede priklopitve dela podobčine Straža in podobčine Zabukovje v občini St. Rupert k občini Mirna, okr. Novo mesto.

Na vprašanje, kaj misli gospod predsednik ukreniti, da se zadeva končno reši ugodno za občino Mirna, je predsednik dr. Natlačen takoj odgovoril sledeče: Do končne rešitve še ni prišlo radi tega, ker se v merodajni državni upravi še niso izjavili vsi. Pripomnim pa, da je bila ta zadeva že enkrat odklonjena, ker so se vsa javna oblastva izrekla proti spremembi meje, kajti gre ravno tu za mejo, ki ni samo meja dveh občin, ampak obnem meja dveh sodnih okrajev in dveh političnih okrajev; zato je ta zadeva izredno težka značaja. Ko bomo imeli vse izjave merodajnih činiteljev, potem bo oblastni odbor o tem sklepal.

Nato je predsednik odgovoril na interpelacijo, ki jo je stavil na zadnji seji dr. Puc glede

zvišanja najemnine v hišah Kranjske hranilnice in sicer sledeče:

Kranjska hranilnica ima kot svojo lastnino samo uradno poslopje v Knaflijevi ulici št. 9. Hiše v Gradišču in pred Skofljo niso lastnina hranilnice kot take nego raznih ustanov, kot pokojninskega fonda in Gregoričeve ustanove. Kranjska hranilnica je samo obvezana, da te

hiše upravlja v smislu statuta gori omenjenega fonda in ustanove. — Tako Pokojninski fond za nameštence kot Gregoričeva ustanova imata izrazito socialen namen v podporo upokojencem. Število upokojencev, ki uživajo podpore iz teh dveh fondov, je pa 26, ki skupaj dobivajo za leto povprečno 230.000 Din. — Te ustanove so pred vojsko imele poleg dohodkov iz poslopij še dohodke iz drugih nalog. Dobodki iz drugih nalog pa so po vojni propadli, ker so te naložbe obstojale iz avstrijskih državnih papirjev. Bivša Kranjska hranilnica je morala torej po vojni nadomestiti gori navedene druge dohodke iz naložb s svojimi prispevki. To je mogla storiti, ker je imela rezervo, kojih višina je ob likvidaciji ugotovila 3.000.000 Din. Ob likvidaciji se je ta rezerva razdelila in je sedanja uprava prevzela zavod brez te rezerve. Radi tega tudi ni mogla in ne more trajno prispevati k izdatkom pokojninskega fonda in Gregoričeve ustanove. Kot upravitelj teh ustanov se je postavila na stališče, da se morajo ustanove vzdrževati iz lastnih dohodkov, vendar pa naj dohodki iz obeh ustanov ne bodo večji kot njihovi izdatki. — V tem smislu in s temi omejitvami so se določile nove najemnine, kojih čisti donosi imajo edini namen, da krije izdatke ustanove. — Pri ureditvi najemnin se je upošteval gnotni položaj posameznega najemnika na ta način, da se je povišanje izvršilo tam, kjer je bilo treba v treh mesečnih etapah, dalje, da smejo take stranke plačevati najemnino mesečno, da smejo imeti podnajemnike, ne da bi plačevali kake odstopke od podnajemnikov hišnemu gospodarju, dalje so se po 1. februarju znižale razne hišne pristojbine od 200 do 500 Din. Da se ni izrabljalo gospodarski položaj posameznih strank, služi kot dokaz dejstvo, da znaša povprečna mesečna najemnina pri luksuznih stanovanjih za stanovanjsko sobo neupoštevajoč pritlikline 295 dinarjev. Pri ostalih pa znaša povprečna mesečna najemnina 200 Din, kar gotovo ni nad sedaj običajno normalo. Saj je uprava Kranjske hranilnice pri tem upoštevala, da se giblje povprečna najemnina za posamezne stanovanjske sobe v mestnih hišah — n. pr. v Kresiji — tudi med 200 in 300 Din mesečno, nerazunajot pritlikline in dotlej ni bilo čuti, da bi bil spod dr. Puc, ki se v svoji interpelaciji zgraža nad postopanjem Kranjske hranilnice, povzlel kake korake, da se dotičnim strankam najemnina v mestnih hišah reducira, dasiravno bi, ker je župan ljubljanski, to lahko uspešno storil. Kot drug dokaz služi lahko dejstvo, da se je upravi javilo izredno mnogo reflektantov na ta stanovanja, med njimi tudi iz krogov nameštencev in upokojencev, ki so bili brez ugovora pripravljeni, da plačajo naše sedanje najemnine, v nekaterih slučajih so nam bile predlagane naravnost višje najemnine. Ti predlogi seveda niso bili upoštevani, ker je bila uprava mnenja, da imajo do nadaljnjega stari najemniki prednostno pravico do stanovanj, če sprejmejo povišano najemnino.

Po predsednikovem odgovoru se je oglašil k osebnim opombi dr. Puc. Ker pa je dr. Puc pričel polemizirati s predsednikovim odgovorom, mu je predsednik odvzel besedo, nakar je dr. Puc predlagal, da se otvori debata. Dr. Breclj pa je v imenu kluba SLS predlagal, da se dr. Puc predlog odkloni in da skupščina jemlje predsednikov odgovor z odobravanjem na znanje. Predlog je bil sprejet.

Prevzem zdravstvenih zavodov.

Nato je skupščina prešla na poročila odseka za uredbe. Odsekovi poročevalci gosp. dr. Česnik je v svojem poročilu navajal, da preidejo s 1. aprilom zdravstveni zavodi in institucija zdravnikov v polno upravo in območje samouprav. Zato je nujno potrebno, da se nekatere važne zadeve zdravstva uredijo s posebnimi odredbami, o katerih bo skupščina že v tem zasedanju sklepala. Najprej je poročal o uredbi o samoupravi zdravstveni službi v ljubljanski oblasti izven mesta Ljubljane. Uredba ima 23 paragrafov ter ureja organizacijo samoupravne zdravstvene službe, in prejemke zdravnikov. K tej uredbi so poslanci Sitar, dr. Puc in Gostinčar stavili nebitvene spreminjavalne predloge. V debato so posegli tudi Lebinger (SLS), Zupančič (SKS), Bukovec (SKS). Poslednji je dobil besedo oblastni odbor dr. Anton Breclj, ki je izjavil:

Uredba, ki jo predlaga oblastni odbor, ni nič popolnega. To uredbo moramo sprejeti pred 1. aprilom letošnjega leta, ker bomo s 1. aprilom prevzeli razne ustanove v svojo oskrbo. Predložena uredba je samo nebitveno spremenjeni bivši kranjski oziroma štajerski deželni zakon o okrožnih zdravnikih. Ta predlog smo izdelali skupaj in dogovorno s prizadetimi činitelji, t. j. z okrožnimi zdravniki. Mi smo njih upravičene želje upoštevali. Občine imajo pravico, da nastavijo svojega občinskega zdravnika iz svojih sredstev s pristankom oblastnega odbora. Ta določba ima sledeč vzrok: Oblastni odbor se čuti dolžnega, da nudi zdravniško pomoč poceni tudi oddaljenim krajem in revnim slojem. Vzemimo pa, da bi neka občina nastavila iz tega ali onega razloga svojega zdravnika in bi ga dobro dohitela. V istem kraju bi pa imel svoj sedež tudi okrožni zdravnik, ki bi bil po svoji dotaciji v primeri z občinskim zdravnikom uboga para. Kajti s tem, kar mu daje oblastni odbor, ne more živeti. Občinski zdravnik bi mu pa odtegnil

praksa in onemogočil eksistenco. Posledica bo, da bo okrožni zdravnik odšel. V tistem kraju bo ostal samo občinski zdravnik, ki bo lahko eksploatiral okolico po mili volji. Radi tega smo določili, da se sme občinski zdravnik nastavit le s pristankom oblastnega odbora. Pridružujem se tudi predlogu gospoda poslanca Gostinčarja, da imenuje okrožne zdravnike oblastni odbor na podstavi poprejšnjega razpisa in po zaslišanju okrajnega odbora.

Vi vsi veste, gospodje, kakšno sijajno lego ima naš Golnik, kako krasne kraje imamo tam pod Storiščem, veste, da slavi tudi Predvor kot letovišče; te kraje hočemo dvigniti. To bo pa mogoče le tedaj, ako bodo imeli ljudje stalno zdravniško pomoč. Potem nas veže obljuba do zapuščene Jezerskega. Jezersko je brez vsakega zdravnika. Dali smo obljubo, da bomo preskrbeli Jezerčanom tudi zdravniško pomoč. Ustanoviti zdravstveno okrožje v koprski dolini je nujna potreba zaradi tega, ker je tu jako močno razvita lesna industrija. Dogovorili smo se, da dvignemo nivo naših velikih letovišč, da dvignemo posebno to mesto, katero hočemo spraviti v četrto kategorijo, to se pravi, dovoliti mu najvišje doklade, z uradom za zavarovanje delavcev, ki je seveda na tej stvari tudi zelo zainteresiran.

Pri glasovanju je bila uredba soglasno sprejeta. Nato je predsednik v zvezi z vprašanjem razvrstitve zdravstvenih okrožij sporočil skuršični sklep oblastnega odbora, po katerem 1. se za občino Predvor, za Kokro in Jezersko ustanovi novo zdravstveno okrožje v Predvoru, 2. da se ukine zdravstveno okrožje za mesto Tržič in Brežice ter Laško. V nadaljnjem je navedel razpored zdravstvenih okrožij, ki se delijo v tri razrede.

Nato je poročeval dr. Česnik poročal o uredbi o prejemkih zdravniškega osoblja v oblastnih zdravstvenih zavodih. Uredba določa prejemke za primarije, ordinarije, asistente in sekundarije. Dalje posebne prejemke za zdravnike v bolnici za duševne bolezni, ter pokojnine. K debati se ni oglašil nihče. Uredba je bila soglasno sprejeta.

Nadaljnja uredba, ki je prišla v razpravo, se tiče ustanovitve oblastne strežniške šole v Ljubljani. Šola ima namen, zagotoviti v oblastnih bolnicah zaposlenemu strežniškemu osoblju potrebno teoretično in praktično izobrazbo ter vzgajati strežniško osobe vobče. V šolo se sprejemajo osebe obojega spola redovnega in svetnega stanu od 18. do 30. leta, ki morajo dovršiti najmanj osemrazredno ljudsko šolo oziroma tri letnike meščanske šole. Pouk je brezplačen. Učna doba traja dve leti. Tudi ta uredba je bila sprejeta soglasno brez debate.

Nadaljnja uredba se tiče izločitve bolnice za duševne bolezni Ljubljana-Studenec iz območja splošne bolnice in ustanovitve posebnega zavoda »Bolnice za duševne bolezni Ljubljana-Studenec« z lastnim ravnateljstvom.

Uredba o zdraviliščih ureja razmerje glede zdravilišč, ker imamo na ozemlju ljubljanske oblasti v veljavi različne zakone. Uredba pooblašča oblastni odbor, da sme po zaslišanju interesentov določiti zdraviliški okraj in izdati posebne zdraviliške uredbe ali pravilnike. — Zdraviliške zadeve v zdraviliščih oskrbujejo zdraviliške komisije, v katere imenujejo svoje zastopnike: enega oblastni odbor, enega okr. samouprava (začasno okrajni zastop oziroma zdravstveno okrožje), dva občina (oziroma po enega vsaka občina, ki tvori del zdraviliškega okraja). Člani zdraviliške komisije so tudi lastnik zdravilišča ali njegov najemnik, kopališki zdravniki, domači župnik, en kooptirani zastopnik zdraviliških gostov in član društva za tujski promet.

V debati sta govorila dr. Puc in dr. Breclj. Dr. Breclj je izjavil, da ne sprejme predloga dr. Puc, da naj namesto oblastni odbor oblastna skupščina določa zdraviliške okraje in izdaja pravilnike, ker je zadeva nujna in nikakor ne gre zato skupščino sklicevati na novo zasedanje. Pri glasovanju je bila uredba soglasno sprejeta.

Zaklad za zgradbo malih stanovanj.

Nadalje je prišla v razpravo uredba o ustanovitvi zaklada za zgradbo malih stanovanj. Poročevalci odseka Jarca je podal obširno poročilo. Oblastni odbor je izvedel pisno anketo, ki je ugotovila, da manjka naši oblasti najmanj 2500 stanovanj. V obeh oblastih imamo 30 stavbenih zadrug, ki pa ne delujejo uspešno radi pomanjkanja sredstev. V anketi so padli razni predlogi. Predvsem naj bi oblast poskrbela za cenen kredit. Vse stavbene zadruge naj bi se združile v eno. Oblastni odbor naj skrbí za načrte, za odobritev stavbenih pogodb, potem v krog podpirancev naj se sprejmejo tudi onemogli kmečki delavci. Iz pogleda v razmere, se vidi, da obstoja stanovanjska kriza. Po statistiki je treba zgraditi za 100 oseb več 30 stanovanj. Za mesta dobimo sledečo sliko: v Kočevju je prirastlo 830 oseb in rabi 249 stanovanj, Kranj 326 oseb, 97 stanovanj, Ljubljana 6676 oseb, 1982 stanovanj, Novo mesto 65 oseb, 19 stanovanj, Črnomelj 32 oseb, 10 stanovanj; skupno bi potemtakem torej bilo treba več 2357 stanovanj. V predmetnih in industrijskih krajih je pregled sledeči: Moste pri Ljubljani 1594 oseb, 478 stanovanj; Vič 702 osebe, 210 stanovanj; Zgornja Siška 492 oseb, 147 stanovanj; Devica Marija v Polju 275 oseb, 82 stanovanj; Jezica 221 oseb, 66 stanovanj; St. Vid nad Ljubljano 212 oseb, 63 stanovanj; Trbovlje in Hrastnik 2495 oseb, 748 stanovanj; Zagorje ob Savi 253

oseb, 76 stanovanj; Jesenice 463 oseb, 139 stanovanj; skupno 2009 več stanovanj. Te številke veljajo za statistiko l. 1921. Danes bi bilo treba to število povečati na 6000 do 7000. V času od 1918 do 1926 se je zgradilo v Ljubljani 555 stanovanj, od tega je polovico zgradila občina, Ljubljana-okolica 390, Jesenice 67, Trbovlje 604, od tega rudnik 536, Zagorje 163, skupno 1779. Zgradilo se je najmanj polovico stanovanj premalo. Kriza še obstoji in bo še obstojala, je pa prehodnega značaja. Po vojski je graditev stanovanj zastala. Temu je kriva nesistematično izvedena in likvidirana zaščita najemnikov in drag kredit. Ker je danes hipotekarni kredit dvakrat dražji, je graditev stanovanj in stanovanja sama dvakrat dražja. Dohodki delavcev in uslužbencev pa niso niti valorizirani. Jedro stanovanjskega vprašanja je v tem, da se oskrbi cenen kredit.

Pri nas se je ta problem šele komaj načel. Tajnik Delavske zbornice Filip Urtnik je v poročilu o Delavski zbornici za l. 1925-26. pravilno zaključil, da je potrebno, da se ukrene vse, da se bodo mogla zgraditi cenena stanovanja. »Ako bi se napravil zakon, ki bi določal, da se plačuje za ves v mala stanovanja investirani kapital 5 odstot. obrestna bonifikacija iz drž. sredstev, bi se plačalo na leto za eno milijardo inv. kapitala bonifikacija v iznosu 50.000.000 Din, to je vsota, ki bi tudi za naš državni proračun ne bila nezmagljiva. Na taki bonifikaciji, doplačilu sloni uredba oblastnega odbora, ki ni sama po sebi noben novum, ker je v jedru posneta po avstrijskem državnem zakonu z l. 1910. Do l. 1923. se s posameznimi dotacijami določa zaklad 10 milijonov Din. Iz tega naj se daje: 1. direktni kredit, in sicer izjemoma zlasti za nakup stavbišč, 2. indirektni prispevek za doplačilo na obrestni razliki. Ta vsota, ki bo izprala večji del zaklada, ni povračljiva. Na ta način hočemo doseči znižano obrestno mero in pospešeno amortizacijo investiranega kapitala. Krog upravičencev bi bil samoupravna telesa, zadruge, izjemoma pa tudi posamezniki, zlasti oblastni uslužbenci. Pogoji je, da gradijo res mala stanovanja. Podpirati je treba tudi domove za samske delavce in vajeniške domove. Kredit bi šel do višine 75 odstot. Ker pri tistem, ki si ni prihranil vsaj 25.000 Din, ni računati, da bi svoje prihranke vestno hranil in pomnožil. Efekt bi bil sledeči: Ako računamo povprečni prispevek na tisoč dinarjev skozi deset let, bo oblastna akcija pomagala zgraditi v prihodnjih letih najmanj 1000 enodružinskih hiš in s tem krila najmanj 40 odstotkov obstoječe potrebe. Napraviti bo treba akcijo za pocenitev gradbenega kredita. Naši denarni zavodi bodo morali dati na razpolago del odvišnega denarja po primernih obrestih. Ustanovi naj se gradbena hranilnica pri oblastnem denarnem zavodu. K akciji je treba pritegniti tudi industrijalce, ki niso za zgradbo stanovanj ničesar storili.

V debato so posegli Tavčar (SDS), ki je pozdravil to uredbo, Križnik (SLS), ki je v svojem govoru poudarjal, da naj se oblastni odbor pri svoji stanovanjski akciji predvsem ozira na najrevnejše sloje. Dalje dr. Puc (SDS), za njim Janko Arnež (SLS), ki je razložil razmere na Jesenicah, kjer je veliko pomanjkanje stanovanj. Zato toplo pozdravlja uredbo.

Nato je govoril dr. Adlešič, ki je poudarjal, da so se v ljubljanski mestni politiki delale velike napake, ker se niso pravočasno poskrbeli stavlbišča. Najtežje vprašanje za malega človeka je to, kje dobiti zemljišče in kje bo gradil. Če bi bila pametna politika ljubljanske občine prejšnja leta temu posvetila skrb in nakupila svet, ga razparcelirala in napravila lepa otroška igrišča, bi ne bilo prišlo do tega, da so, kakor v Vodmatu, semintja razmetane hišice. To stanovanjsko politiko je treba popraviti. Ideja, ki se je osnovala s to uredbo, bo gotovo usmerila zdravo stanovanjsko politiko. V svojem govoru se je dotaknil dr. Pucove interpelacije glede zvišanja najemnine v Kranjski hranilnici. Dobrodelnost Kranjske hranilnice je izvršena s tem, da mora skrbeti za pokojnine. Da bi dvakrat izvrševala dobrodelnost, ni mogoče. Odpovedi v prisilni delavnici so se v hiši izvršile v toliko, v kolikor je to nujno potrebno iz službenih ozirav, da se lastnim uslužbencem preskrbi stanovanje v zavodu ali v bližini.

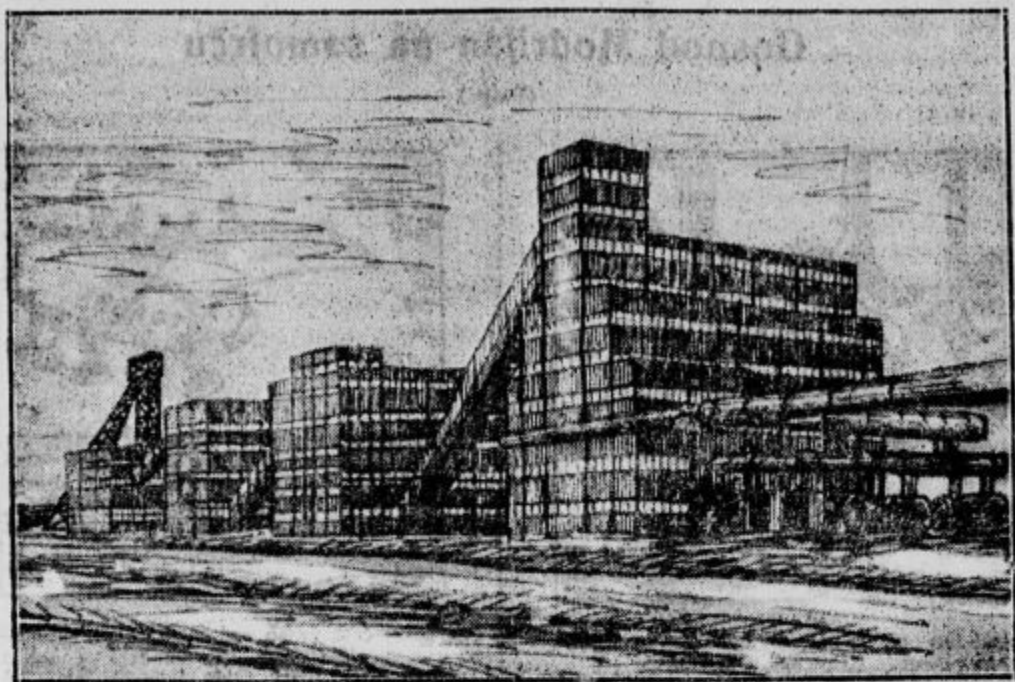
Odsekovi poročevalci profesor Jarc je kratko odgovarjal poslancema Sitarju in Tavčarju, nakar se je vršilo glasovanje in je bila uredba sprejeta soglasno.

Za finančni odbor je poročal prof. Jarc. V razpravo so prišli predlogi: glede prireditve potrebnih prostorov obl. urad; 2. da sme ljublj. občina najeti 6.000.000 Din posojila za nujne zgradbe mestnih stanovanj in 3. da na predlog posl. Tratnika oblastni odbor dovoli občini Rajhenburg v svrhu napeljevanja električnega toka od električne centrale TPD na Se-novem do trga Rajhenburg, pod pogojem, če se elektrifikacija Rajhenburga izvrši potom zadruge in če se dokaže rentabiliteta, zadruzi, ki se naj ustanovi, primerno podpora. — Predlogi so bili sprejeti soglasno brez debate.

Obravnavala se je še uredba o agrarnih operacijah v ljubljanski in mariborski oblasti ter gradbeni program oblastnega odbora, o čemer bomo se poročali.

Nato je predsednik zaključil sejo in sklical prihodnjo za danes ob pol 10. Včeraj popoldne pa so se vršile seje posameznih odsekov. Na dnevnem redu današnje seje so poročila predsedstva in posameznih odsekov.

Za duha in srce.

Lebota industrijskih zgradb

Moderna industrija je stara približno sto let in skoraj čudno se zdi, da se je arhitektura šele v zadnjih desetletjih pričela sistematično baviti z industrijskimi zgradbami. Če se je že prej enkrat kak arhitekt usmilil tega polja, je rešil svojo nalogo čisto tradicionalno in konvencionalno, prenese je oblike in linije, ki so bile moda pri drugih zgradbah več ali manj primerno na industrijsko poslojje, na tovarno in stvar je bila gotova. Ker je bilo to oblikovanje brez vsake zveze z vsebino stavbe, je logično, da nas taka arhitektura ne more zadovoljiti, in mnogokrat je trpela pod to usiljeno obliko tudi smotnost in uporabljivost zgradbe.

Sedanji dobi gre zasluga, da se je začela pečati z estetskimi vprašanji industrijskih naprav in da je formulirala glavno zahtevo, da naj bo smotnost združena z lepoto. In to zahtevo je tudi izvedla. Arhitektura si je osvojila novo polje in ob mojstrski dela cerkva, gledališče, muzej in drugih javnih poslojij lahko danes postavimo lepe tovarne, ki ne učinkujejo nič manj monumentalno, čeprav služijo drugemu namenu.

Drug način gradbe — večinoma železobeton ali sploh razno železo —, zahteva po svetlih prostorih in velikih dvoranah ter posebnih potrebah dotične industrije so nove komponente, ki jih uporablja arhitekt v dosegu efektov. Zadnjič je prinesel Slovence sliko elektrarne Klingenberg, danes prinašamo posnetek tovarne Gölsen, kjer se pridobiva razni premogovi produkti. Glavno temo tvorijo lepi ritmi vertikal — železni glavni nosilci — in usmerjene horizontalne — okna, ki jih je okroglo 10.000. Posamezne zgradbe so zvezane s posebnimi mostovi, kadar gradimo ter transportirajo premogovi produkti iz ene v drugo. Ničesar ne bistvenega, vse le stroga stvarnost in vendar je učinek usmerjena harmonična celota velike estetske vrednosti. Že od zunaj lahko zasledimo pot premoga tekom produkcije. V ozadju šah, potem potujejo snovi vedno iz najvišjega nadstropja do pritličja, po posebnem mostu v najvišje nadstropje naslednje zgradbe itd.

Tudi v Sloveniji bi se lahko malo bolj ozirali na estetsko plast, kadar gradimo tovarne; zmognili arhitektov nam gotovo ne primanjkuje. Med lepimi tehničnimi napravami pri nas pa bi omenili predvsem Falsko elektrarno z njenim monumentalnim jezom.

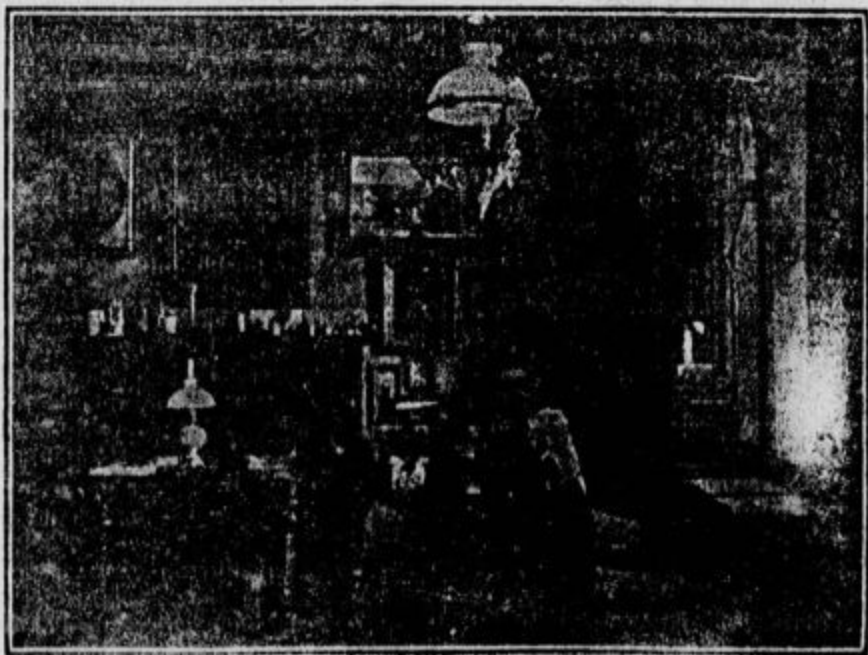
se je z okusom in pregledno porazdelilo v tren dvoranih paviljona.

Razstava je pokazala skoro vse umetnostne smeri moderne češke arhitekture sedanjosti, pokazala lepo organizacijo čeških arhitektov, ki se grupirajo okrog svoje reprezentativne revije (Stile), pokazala učitelje in učence in tuptam bi človek se hotel kaj ugledati upliv našega prof. Piečnika, ki je vzgojil celom več dobrih arhitektov.

Razstavljeni objekti predstavljajo vse vrste stanovanjske, fabriške, palačne, monumentalne, cerkvene ital. arhitekture, celo nebotičnike. Ponekod, zlasti pri starejših, so še malce živi zadnji izraski secesionizma in ekspresionizma, ki se je pri Čehih pod nemškimi in ruskim vplivom živahno izživil v plastičnem (svetloba-senca) in barvastem dekorju (fasade, profili itd.), vendar pa so taki primeri na tej razstavi prav zelo redki, t. j. neka starejša dela Novotnega, Machona, deloma J. Kotěra, P. Janáka, Gočar iz l. 1911-12, vendar od teh Novotny in Gočar, posebno zadnji, kažeta v novejšem času prav modernu stremiljenja. Včasih vznikne iz starejših del nacionalni moment v obliki naslona na češki folklor (Janak, pardubiški krematorij), tudi v najmodernejšem hotenju (Belán) se včasih še pokaže v živem barvnem kontrastu, vendar so to nekatere izjeme v najnovejšem času.

Čudovite nove, doslej nezaslutene konstruktivne možnosti betona izrabljajo moderni pod vplivom Amerike, Rusije, Nemcev, Holandcev in Francozov. V tem novem materialu se izživlja realistično stavbarstvo, ki je resnična novost, ena redkih pojav, ki so res nove, kar jih je iztisnil iz sebe novi čas. Arhitektom je glavno, da ustvarjajo z najmanjšimi, najenostavnejšimi sredstvi v najkrajšem času najbolj praktične, trpežne in potrebi odgovarjajoče stavbe, ki morajo že v zunanosti pokazati svoj značaj po rabi. Ta realizem občuti za laž cerkveno stavbo, ki je — ginja od predavalnice, ne stremi k nobeni očesni paši v fasadah, po nobeni simetriji, ki je ne bi narekovala samo potreba, marveč kakor »estetika«. Tako delajo v betonu, železu in steklu nekaka geometrična telesa, ki niso nikakor posiljena v kakšne simetrične »kompozicije«, ki niso nobena očesna paša nego gola, kruta potreba in materialna realnost. Stene so absolutno gladke, brez vseh dekorativnih prizidkov, lizen, kipov, zelo kompaktne, malokrat predrtje, pa takrat so okna ogromna. Strehe so večinoma ravne s terasami in čisto je takšna stavba podobna navidez arhitektonskim tvorom Arabcev, starih Mezopotamcev itd. Vendar, najmodernejša struja, živahno upliva na Francozih (Corbussier) noče več vase zaprtih, od okolice hermetično omejenih kubusov, nego neposredne zveze prostorov med seboj in z »nervom« v okolici. Ogromna vrata se odpirajo iz salonov na vrtove kakor nekaj v XVIII. stoletju, notranjost ne pozna delitve sob s stenami v individue, nego vsebuje vsako nadstropje, enoten prostor, ki ga tuptam členijo le še — omare in španske stene!

Pa takšna arhitektura je bila povsem potrebna našemu nesentimentalnemu, zdravu materialističnemu, z naruro in fiziko zvezanemu času tehničnega napredka in razlija v smeri vsenarodnega kolektivizma, ki ne razbija sveta več v jezikovne atome. Hočemo reči namreč, da ta moderna arhitektura noče več biti znak »rase«, osebnosti in njih etnografskih kapric, nego da si je danes kakor še nikdar prej, na vsem svetu enaka. Je to arhitektura modernega svetovnega, svobodnega državljana, ne več vase zaprtih bub z nacionalnimi formami. Zanj deluje složno ves svet!

Ibsenova pisalna soba.

Prav, da so Čehi povprečnemu Slovencu »to razstavo pokazali, kam plove Evropa v stavbarstvu. Slovenci bo znal po tej razstavi bolj ceniti domače moderne arhitekture, katerih se nekam boji in vztraja iz purgarske zaostalosti in komednosti pri »dobrih starih vilah« z raznimi »sturniki« in nepotrebnimi prizidki, bacilov polnimi arhitektonskimi prostornimi »zagrebami« in drago, a nepotrebno večmojstvo. Balan, Benš, Fiala(l), Gahura, novejša dela genialnega Gočarja, Kroha, Libra, Linhart, Pihon, Roškot, Riha, Wiesner, Zázvorka so nam pokazali, kaj je moderna arhitektura in kako jo moramo ceniti pri domačih mojstrih.

Storili so nam s tem veliko uslugo.

—0—

O učnih uspehih na srednjih in meštanskih šolah

Se nikdar niso slabi učni uspehi na ljubljanskih srednjih šolah vzbudili v javnosti toliko zanimanja kakor letos ob sklepu II. tromesečja. Večje število člankov se je v »Jutru« in »Nar. dnevniku« bavilo z vprašanjem, kje so vzroki presenetljivih neuspehov. Padlo je na I. drž. gimn. v Ljubljani 54 odstot., na II. drž. gimn. 51 odstot., na III. drž. gimn. 54 odstot. in na realki 56 odstot. In vseh teh štirih zavodih so torej dvojlaši v absolutni večini! Se slabše je na deških meštanskih šolah: v Šiški in na Prulah skupaj jih je padlo od 628 učencev 358 ali 57 odstot. (Podrobna statistika po posameznih razredih v »Jutru« št. 61.) Take porazne klasifikacije brezdvomno naše šole še niso doživele.

Slabi učni uspehi pa nikakor niso interena stvar šole. Kajti ne moremo pričakovati, da bi iz šol s slabimi uspehi čez nekaj let prišel prvovrsten naraščaj za javne in privatne službe; poslabšalo se bo gospodarsko življenje, poslabšala državna uprava. Če se mladina ne bo v šolskih letih navadila na delo in red, se bo to neprijetno poznalo v vsaki službi, kjer bo povsod treba mnogo dela in točnega vršenja dolžnosti.

Zaradi tega je prav razveseljivo, da se je naša javnost tako intenzivno zavzela za proučevanje vzrokov, za kaj je vsaj moška mladina v Ljubljani po svoji večini padla pod tisto višino, pod katero bi večina ne smela pasti nikoli. Pri tem razmotrivanju so dobili svoj del dijaki, pa tudi profesorji, češ da presuho-parno razlagajo, starši, da se za uspeh otrok ne brigajo, ljudska šola, da učence premalo pripravi za srednjo šolo in vse, kar odreja dijaka od vršenja dolžnosti.

V naslednjih vrsticah hočemo v tej debati naglasiti nekatere momente, ki se doslej niso upoštevali ali pa samo mimogrede.

Vzemimo najprej učne uspehe na dekliških šolah in jih primerjajmo z uspehi na deških ali vsaj pretežno deških šolah!

Predvsem pade tu v oči, da so učence znatno boljše odrezale nego učenci. Doim so na vseh ljubljanskih državnih gimnazijah in na realki učenci z nezadostnimi redi v absolutni večini, je pa na ženski realni gimnaziji (liceju) padlo samo 29 odstot. učenk. Od kod ta razlika? Ne! ateri bodo rekli: učence so pridnejše. Nekaj je gotovo na tem. Slabi uspehi jih navadno bolj bolijo nego učence. Vendar pa je znano, da jim ne! ateri predmeti (n. pr. matematika) v splošnem delajo dosti več pregrevance in da tu dostil rat tudi z večjo maro! — stjo težko tekmujejo z učenci. Drugi bodo rekli tako, kakor neka mati v »Jutru« (št. 61), »da je pretežna večina gg. profesorjev pristanska pri redih napram dijakinjam in dijakom«. Ne bomo zanikali, da se čuje tu in tam o kakem profesorju, ki se smeši pred učenci s tako pristranostjo, vendar bi pa brezdvomno lahko potrdili vsi gimnazijski ravnatelji, da so take priložbe pri nas razmeroma zelo redke. Podrobna preiskava bi gotovo prišla do rezultata, da se tu vsaj o kakih »pretežnih večinic« pač ne more govoriti.

Enega momenta pa pri tej razliki ni nikdo omenil — pač radi tega ne, ker je širši javnosti povsem neznan: na mestni realni gimnaziji imajo še — šolnino! Pasti koncem II. tromesečja stane 200 Din! Po našem mnenju je strah pred to vsoto pripomogel marsikateri učenci do večje pridnosti.

Če bi bil ugodnejši uspeh na liceju samo posledica večje pridnosti učenk, bi se moral ta uspeh v enaki meri kazati tudi na dekliških meštanskih šolah. Če primerjamo omenjene ljubljanske deške šole, vidimo, da so uspehi na gimnazijah in na realki na eni strani in na meštanskih šolah na drugi strani približno enaki. Na vseh treh ljubljanskih gimnazijah in na realki skupaj je padlo od 2789 učencev 1496 ali 53,6 odstot., na deških meštanskih šolah pa 57 odstot. Če upoštevamo, da je na teh gimnazijah in na realki tudi dosti učenk (ponekod več nego četrtina!), doim so na deških meštanskih šolah samo učenci, vidimo, da je o kakih razlikah težko govoriti. (Mimogrede pripomnjeno: Čudovito je, kako enakomerno se ocenjuje znanje učencev na vseh teh šolah!) Par procentov, ki jih imajo gimnazije in realka pred meštanskimi šolami, smemo morebiti postaviti na račun boljših uspehov učenk. Čisto drugačen rezultat pa dobimo, če primerjamo licej z dekliško mešč. šolo. Na liceju 29 odstot. padlih, na obeh dekl. mešč. šolah pa 45,5 odstot. (263 od 578). Razlika je torej 16,5 odstot.! In ta razlika bo pač šla v glavnem na račun šolnine!

Nikake tajnosti ne izdamo, če povemo, da je ljubljanska sekcija Profesorskega društva predlagala že jeseni 1926 na merodajnih mestih, da naj se uvede po srednjih šolah šolnina. Šolsko leto naj bi se razdelilo mesto na trimesečja na štiri razdobja, obsegajča približno po dva meseca in pol, tako da bi bil dijak na leto v vsa'em predmetu najmanj štirikrat vprašan. Sredi šolskega leta (po končanem drugem razdobju) bi dobili učenci izpričevala in kdor bi padel ali dobil slab red iz vedenja, bi plačal šolnino.

Šolnina bi sicer odstranila iz srednjih šol nekaj učencev, ki jim manjka ali pridnosti

ali nadarjenosti; to bi pa ne bila v ogromni večini primerov nikaka škoda za tiste dijake, še manj za javnost, za šolo pa znatna dobita. Dandanes je res »učeni slani zanič vane« in komur znanost ne tekne, naj se ž njo ne muči preko mere, ki je potrebna za praktične poklice.

Ob debati radi slabih uspehov smo brali tudi, da bi starši večkrat radi potožili ravnatelju svoje težave, a si ne upajo, ker se boje šikan nad svojim otrokom. Po našem mnenju sicer navadno ravnatelji vedo, kje starše čelvelj žulji. Vendar bi pa morebiti bilo umestno, da bi obstojal na vsaki srednji šoli nekak svetovet staršev, ki bi poročal od časa do časa ravnatelju o željah staršev. Marsikaka stvar bi se tako pojasnila in tesen stik med šolo in domom bi koristil obojestransko.

Naj bo dovolj! Pri nas je o napredku na srednjih šolah v splošnem težko govoriti, že radi tega, ker nimamo na razpolago nikake statistike. Letos se je prvič objavilo (neuradno) v večjem obsegu nekaj statistike za vse ljubljanske srednje in meštanske šole in za Kranj. V prejšnjih časih je pa izdala vsaka srednja šola svoje letno poročilo s točnimi podatki o učnem uspehu. Sedaj že več let takih poročil pogrešamo. Od države ni pričakovati prispevkov za kritje stroškov, saj ni denarja včasih niti za premog in drva. Ali bi ne mogla naša gimnazijska ravnateljstva izdati koncem letošnjega leta takega letnega poročila na lasten račun, oziroma proti subskripciji po učencih in profesorjih?

—0—

Slovenska glasba

Koncert Negro-Hrastove.

Snoči 16. t. m. je bil v filharmonični dvorani pevski koncert bivše Ljubljankinje ge. I. Negro-Hrastove. Program je dal malo novega: Grieg, Wolf, Godard, Massenet, dalje madjarske pesmi(?) dr. Kaiserja, Parmaya, Hleteny-Heidelberg in Pongraca, pa slovenski del z Adamič, Pavčič, Škerjanc, Lajovčevići skladbami starejšega značaja. Gospa Hrastova ima sopran nežnejše, lirčne, manj pastozne ali dramatski-probojne sorte, kar mi pa na njej impozira, je to, kako silno ima svoj glas v oblasti in kako ima tehnično vzgledno izsolanega in to ne samo dinamično, zna ga tudi razvijati in mu dati vse vrste barv in značajev, kar ji izredno dobro služi pri interpretaciji. Je lirčarka in si je tako tudi izbrala program, žal, večinoma manj pomemben. Če so že bili na vrsti Madjari, bi bili gotovo izredno hvaležni za Bartóta ali Kodályja — še nobenega od teh nismo čuli v Ljubljani. Sicer je bila gospa lepo sprejeta in je z uspehom lahko zadovoljna kljub temu, da dvorana ni bila polna: to se pri nas ne dogaja več pri koncertih — žalibog!

Monumentalno delo o nemški literaturi

Na Dunaju bo v založbi Oesterreichischer Bundesverlag für Unterricht, Wissenschaft u. Kunst pričelo izhajati novo veliko delo o nemški literaturi, ki je preračunano skupno na 300 zvezkov. Izdajatelj bo Heinz Kindermann s sodelovanjem Waltherja Brechta in Dietricha Kralika. Delo bo upoštevalo vse pridobitve moderne literarno-zgodovinske metode in bo obravnavalo nemško literaturo ne individualno-biografično, kot je bil to običaj v starejših literarno-zgodovinskih priročnikih, marveč razv. o. Obdelalo bo nemško literaturo v vseh važnejših razvojnih vrstah v zvezi s splošno nacionalno-kulturnim življenjem in v kontekstu evropske literature. Namen zbirke ni kupičenje mrtvega, antikvaričnega materiala, ampak posredovanje duhovnih utripov preteklosti. Da pa delo ne bo omogočalo samo golega naučenega znanja, bo vključevalo tudi zadevne tekste, kar bi pri vsaki literarni zgodovini moralo biti končno samo po sebi razumljivo.

Knjige in revije

Druga izdaja dr. P. Roman Tomičeve knjige »Ob tihih urah« je danes izšla. Ker je bila prva izdaja tekom treh tednov razprodana in je druga naklada le omejena, prosimo za hitro naročila. Iz prijaznosti sprejema naročila gdca Anka Lebar, Flarijanska ul. 7. Knjiga je prelepo darilo za god za bližajoče se velikonočne praznike.

»Kritika«, zagrebška literarna revija, bo po daljšem odmoru zopet pričela izhajati v aprilu. »Kritika« se smatra za eno najboljših povojnih hrvatskih literarnih revij. Posvečena bo literarno-umetniškimi in socialno-znanstvenim vprašanjem. Izhajala bo enkrat na mesec. Naročnina znaša 50 Din.

Zbornik za narodni život i običaje južnih Slavena (knjiga XXVI, 2. zvezek), ki ga izdaja Jugoslavenska akademija, je izšel pod uredništvom D. Boranića z bogato in raznovrstno vsebino. Cena temu zvezku je 60 Din.

»Savremenik«. Izšla je februarška številka Savremenika, mesečnika Društva hrvatskih književnikov. Naročnina znaša 160 Din.

»Civiltas Cattolica«. Poverjenik te znane katoliške revije za Jugoslavijo je Petar Speranz Split, Dubrovačka ulica 5. Naročnina na leto je izjemno za Jugoslavijo 60 lir, a polletna 30 lir. Denar in točna adresa naj se pošlje g. poverjeniku.

Dve novi knjigi o Leonardu da Vinciju. Slava Leonarda da Vincija je zadnji čas nekoliko zatemnela, sedaj pa se zdi, da stopa njegov umetniški problem zopet bolj v osredje. V Nemčiji sta istočasno izšli kar dve publikaciji, ki raziskujeta njegovo umetniško osebnost. Edmund Hildebrandt je izdal knjigo »Leonardo da Vinci, der Künstler und sein Werk« (G. Groteche Verlagsbuchhandlung, Berlin, 1927). Anny E. Popp pa »Leonardo da Vinci, Zeichnungen« (R. Piper u. Co., Verlag, München 1928). A. E. Popp je učenka pokojnega dunajskega um. zgodovinarja Maxa Dvořaka.

Kaj bo 25. marca?
Žrebanje stadionske loterije

Vsebinska 2. številke.

(Izide 15. marca.)

Izvez žrebanja III. razreda državne razr. loterije žrebanje zastavnic držav. hipot. banke kralj. SHS 2% premijske srečke kneževine Srbije iz l. 1881 žrebanje 4 1/2% komunal. zadolžnic Prve hrvatske štedionice v Zagrebu. Žrebanje 6% komunalnih zadolžnic Prve hrvatske štedionice v Zagrebu. Posojilo mesta Zadra iz leta 1911. Čehoslovaške državne gradbene srečke. Srečke italijanskega rdečega križa iz l. 1885. Turške srečke iz l. 1870 glaseče se na Fr. 400.—, 4% zastavnice Peštansko-madžarske komerc. banke. 4 1/2% zastavnice Peštansko-madžarske komerc. banke. 7 1/2% zastavnice madj. eskompt. in menjal. banke. Brezobrest. premij. obligacije madjarske hipot. banke. Naše domače dobrotelne in razredne loterije. Odgovori uredništva. — Dobave in licitacije.

Ogledni izvod brezplačno!

Naročnina za eno leto 60 Din, za pol leta 30 Din, za četrt leta 20 Din.

Pisma in denarne nakaznice na upravo „Vjesnik Sreče“ v Zagrebu, Preradovičev trg 5. — Telefon 1-88.

niti en dan bolan in se je v zadnjem času celo pomladil ter so mu že tretjič pričeli rasti zobje. V njegovi rodbini je bilo več stoletnikov in še nedavno mu je umrl najmlajši sin v starosti 105 let. Tadija hoče doživeti še mnogo let in hoče najbrž potolči svetovni starostni rekord.

★ Zaradi voza ubil človeka. Blizu Mostarja je hotel kmet Stevan Laketa s svojima sinovima Mitrom in Milovanom zvoziti na svojo njivo gnoj preko travnika bratov Mucibabičev. Zaradi tega je prišlo do prepira, v katerega so se vmesali še drugi sosedje. V prepiru je bil Stevan Laketa težje ranjen in je kratko zatem podlegel poškodbam. Za ta zločin so obtoženi in izročeni okrajnemu sodišču v Nevesinju vsi trije bratje Gjorđe, Nikola in Jovan Mucibabič.

★ Amerika — vse uredi dobro, hitro in ceno dr. Ivan Černe, gospodarska pisarna v Ljubljani, Miklošičeva 6.

★ Pri poapnenju arterij možgan in srea se z dnevno uporabo male množine naravne »Franz-Josef-grenčice« doseže odvajanje brez večjega napora. Znameniti učitelji klinik za notranje zdravljenje so dosegli s »Franz-Josef-vodo« najboljši uspehe za čiščenje črev celo pri polstransko ohromelih bolnikih. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah.

Ljubljana

NOCNA SLUŽBA LEKARN

Drugi imata nočno službo: Sušnik na Marjinem trgu in Kurač na Gosposvetski cesti.

○ Slov. kršč. ženska zveza priredi svoj letošnji materinski dan v opernem gledališču, in sicer v soboto dne 24. marca t. l. ob 20. Uprizorila se bo spevoigra »Matie«, katero je po Andersenovi pravljici priredil pisatelj Meško. Režijo je iz prijaznosti prevzel g. Osip Šest. Pevske točke je uglasbil g. dr. Dolinar. Vso prireditev bo oživljalo par izbranih pevskih in glasbenih komadov. Slavnostni govor govori pisatelj g. Finžgar. Natančnejši spored priobčimo v nedeljo. Da bo mogoč dostop v gledališče najširšim slojem, so cene skrajno znižane, namreč: lože po 100, 80 in 60 Din;

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

Začetek ob 8 zvečer.

Sobota, 17. marca: DANES BODO TIČI. Ljudska predstava pri izredno zniž. cenah. Izven.

Nedelja, 18. marca ob 15. uri: PEPELKA. Zadnji-krat v sezoni pri izredno zniž. cenah. Izven.

Ob 20. uri: SESTRICA IZ VARŠAVE. Ljudska predstava pri zniž. cenah. Izven.

Ponedeljek, 19. marca: CYRANO DE BERGERAC. Izven.

Torek, 20. marca: Zaprto.

OPERA.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Sobota, 17. marca: MADAME BUTTERFLY. Red C. Gostuje g. Zlata Gjurgjenac.

Nedelja, 18. marca ob 15. uri: MARTA. Ljudska predstava pri zniž. cenah. — Ob pol 20. uri: POLJSKA KRI. Opera. Ljudska predstava pri zniž. cenah. Izven.

Ponedeljek, 19. marca ob 15. uri: GROFICA MARICA. Ljudska predstava pri zniž. cenah. Izv.

Torek, 20. marca: Zaprto.

Mariborsko gledališče

Sobota, 17. marca ob 20. uri: PLES V MASKAH. Gostuje g. Mitrovičeva. Ab. B. Kuponi.

Nedelja, 18. marca ob 15. uri: PLES V MASKAH. Kuponi. Gostovanje g. Mitrovičeva. Ob 20. uri: LOGARJEVA KRISTA. Kuponi. Znižane cene.

Ponedeljek, 19. marca ob 15. uri: PRI TREH MLADENKAH. Kuponi. — Ob 20. uri: DOBRI VOJAK ŠVEJK. Kuponi.

Torek, 20. marca ob 20. uri: ŽENA VRAG. Izven. Gostovanje dunajskega Burgtheatra.

Prireditve in društvene vesti

Ljubljana.

Strokovno društvo javnih namesencev in upokojencev kraljevine SHS v Ljubljani ima danes ob 20 redno odborovo sejo v kleti 1. del. konz. društva, Kongresni trg 2. — Predsednik.

sedeži v parterju po 20, 15 in 10 Din; balkonski sedeži po 15, 10 in 8 Din; galerijski sedeži po 5 Din; stojišča po 2 Din; galerijski stojišča po 1 Din. Vstopnice se dobe v predprodaji v Prosvetni zvezi, Miklošičeva c. 5 (Akademijski dom).

○ Zanimanje za stadionsko loterijo je velikansko, naročila srečk se vsak dan množe — dan žrebanja trka na vrata.

○ 21. prosvetni večer Prosvetne zveze se je snoči vršil v mali dvorani »Uniona«. Najprej je, kakor običajno, akademski orkester zaigral par lahkih komadov. Nato pa je predaval g. dr. Sporn, specialist za notranje bolezni o ustroju krvnih teles, o krvi, ter o drugih zanimivih stvareh iz zdravstva. Občinstvo je z zanimanjem sledilo izvajanjem, ki so ga pojasnjevale tudi skiptične slike. Prosvetna zveza hoče s sličnimi predavanji nuditi pouk o zdravstvu; le žal, da ne najde vedno za to razumevanja, kar kaže tudi manjša udeležba, kot običajno. — Prihodnja dva večera sta posvečena Čehoslovaški. Obakrat predava g. urednik Bog. Sedivy, ki v ta namen dopotuje prihodnje dni iz Prage.

○ P. R. Križa na l. drž. deški meščanski šoli v Ljubljani — Prule, ponovi na splošno željo svojo akademijo pod vodstvom strokovnega učitelja glasbe Ivana Repovša na praznik sv. Jožefa 19. marca 1928 ob pol 11 dopoldne v šolski telodavnici na Prulah.

○ Autobus 15.228 vozi v nedeljo in ponedeljek ves dan: Ljubljana—Tacen.

○ Avtomobilska nesreča. V Slovenec od 15. t. m. smo poročali o avtomobilski nesreči blizu St. Vida nad Ljubljano. Kakor se nam od verodostojne strani poroča, ne zadene pri tej nesreči soferja avtobusa nobena krivda.

○ Razne nesreče. Včeraj zjutraj je vozila 65 letna posestnica Cecilija Vidmarjeva iz Črue vasi št. 38 mlekarški voz nizdol Grada proti dolenskem mostu. Na Karlovski cesti se ji je voz zadel v tramvajске tračnice in prevrnil. Vidmarjeva se je pri padcu precej težko poškodovala po glavi in desni roki. Prepeljali so jo z rešilnim avtom v bolnico. — V Hrovatinovi tiskarni je stroj zmečkal strojnemu stavcu Emanuelu Zagarju desno dlan. Prepeljan je bil z rešilnim vozom v bolnico. — V Rudniku pri Ljubljani je padel s kolesa 12 letni sin tesarskega pomočnika Slavko Vrečar in dobil težje notranje poškodbe. Včeraj opoldne je bil z rešilnim avtom prepeljan v bolnico. — Težja nesreča se je pripetila včeraj opoldne na cesti v St. Vid. Mali, 8 letni Francek Sušteršič se je vračal iz šole domov v Podutik. Na cesti pa ga je podrl neki avtomobil. Mali Francek je dobil težje poškodbe po glavi in vsem telesu. Razmesarjenemu dečku je nudil prvo pomoč g. podpolkovnik dr. Justin v St. Vidu, ki je tudi poklical rešilni avto, s katerim so dečka prepeljali v bolnico.

○ Nevaren tat pod ključem. Pred dnevi so v Zagrebu aretirali nekega 30 letnega Josipa Mercina, katerega je zasledovala policija radi več tatvin in goljufij. Mercino so v četrtek pripeljali v Ljubljano. Tu je priznal, da je decembra meseca pomeveril v Vodmatu kolo in ga prodal za 1000 Din. Ostale tatvine pa Mercina odločno taj.

○ Drzna tatvina. V četrtek, ob četrti na 8 zvečer se je izvršila v Florijanski ulici št. 8 drzna tatvina. V prodajalno pekarnice Gabrijele Žukove je vstopil neznan možki in prosil je lastnico naj mu da za 200 Din drobiža. Gospa je položila na mizo štiri zavitke kovanega denarja v zahtevanem znesku. Tedaj je možakar pograbil vse drobiž in naglo izginil skozi vrata.

○ Siseuska prosveta vprižori v nedeljo 18. t. m. ljudsko igro v petih dejanjih »Moč zvestobe« ali »Kapelica na Šmarni gori«. Igra se ponovi vsi praznik sv. Jožefa dne 19. marca, h kateri ima dostop tudi mladina. Začetek obakrat točno ob pol 8 zvečer. Predprodaja vstopnic na dan prireditve ob 9. 11 in 17 pri društveni blagajni. — Odbor.

○ Akademski klub za Društvo narodov v Ljubljani, IV. redni občni zbor Akademskega Kluba za Društvo narodov se vrši v soboto dne 17. t. m. ob 15. uri v predavalnici št. 90 na univerzi. Vabljeni so vsi člani in prijatelji kluba.

Vabilo na redni občni zbor I. slovenske tovarne mineralnih voda, sodarice in brezalkoholnih pijač, r. z. o. p. v Ljubljani, Slomškova ul. 27, kateri se vrši v torek dne 27. marca ob 3 popoldne v gostilniških prostorih g. Frana Kavčiča, Privoz št. 4. Dnevni red: 1. Citanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo o poslovanju. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Odobritev računskega zaključka in razdelitev čistega dobička. 5. Volitev načelnstva in namestnikov. 6. Volitev nadzorstva. 7. Volitev razsodišča. 8. O valorizaciji. 9. Raznoterosti. — K obilni udeležbi vabi načelnik. — Opomba: Drugi odstavek § 23. združenih pravil se glasi: Ako jih ni ob določenih uri toliko navzočih, se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor, kateri sklepa brez ozira na število udeležencev. Računski zaključek je na vpogled v združni pisarni med uradnimi urami.

Vabilo na redni občni zbor I. slovenske tovarne mineralnih voda, sodarice in brezalkoholnih pijač, r. z. o. p. v Ljubljani, Slomškova ul. 27, kateri se vrši v torek dne 27. marca ob 3 popoldne v gostilniških prostorih g. Frana Kavčiča, Privoz št. 4. Dnevni red: 1. Citanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo o poslovanju. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Odobritev računskega zaključka in razdelitev čistega dobička. 5. Volitev načelnstva in namestnikov. 6. Volitev nadzorstva. 7. Volitev razsodišča. 8. O valorizaciji. 9. Raznoterosti. — K obilni udeležbi vabi načelnik. — Opomba: Drugi odstavek § 23. združenih pravil se glasi: Ako jih ni ob določenih uri toliko navzočih, se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor, kateri sklepa brez ozira na število udeležencev. Računski zaključek je na vpogled v združni pisarni med uradnimi urami.

Vabilo na redni občni zbor I. slovenske tovarne mineralnih voda, sodarice in brezalkoholnih pijač, r. z. o. p. v Ljubljani, Slomškova ul. 27, kateri se vrši v torek dne 27. marca ob 3 popoldne v gostilniških prostorih g. Frana Kavčiča, Privoz št. 4. Dnevni red: 1. Citanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo o poslovanju. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Odobritev računskega zaključka in razdelitev čistega dobička. 5. Volitev načelnstva in namestnikov. 6. Volitev nadzorstva. 7. Volitev razsodišča. 8. O valorizaciji. 9. Raznoterosti. — K obilni udeležbi vabi načelnik. — Opomba: Drugi odstavek § 23. združenih pravil se glasi: Ako jih ni ob določenih uri toliko navzočih, se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor, kateri sklepa brez ozira na število udeležencev. Računski zaključek je na vpogled v združni pisarni med uradnimi urami.

Vabilo na redni občni zbor I. slovenske tovarne mineralnih voda, sodarice in brezalkoholnih pijač, r. z. o. p. v Ljubljani, Slomškova ul. 27, kateri se vrši v torek dne 27. marca ob 3 popoldne v gostilniških prostorih g. Frana Kavčiča, Privoz št. 4. Dnevni red: 1. Citanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo o poslovanju. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Odobritev računskega zaključka in razdelitev čistega dobička. 5. Volitev načelnstva in namestnikov. 6. Volitev nadzorstva. 7. Volitev razsodišča. 8. O valorizaciji. 9. Raznoterosti. — K obilni udeležbi vabi načelnik. — Opomba: Drugi odstavek § 23. združenih pravil se glasi: Ako jih ni ob določenih uri toliko navzočih, se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor, kateri sklepa brez ozira na število udeležencev. Računski zaključek je na vpogled v združni pisarni med uradnimi urami.

Vabilo na redni občni zbor I. slovenske tovarne mineralnih voda, sodarice in brezalkoholnih pijač, r. z. o. p. v Ljubljani, Slomškova ul. 27, kateri se vrši v torek dne 27. marca ob 3 popoldne v gostilniških prostorih g. Frana Kavčiča, Privoz št. 4. Dnevni red: 1. Citanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo o poslovanju. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Odobritev računskega zaključka in razdelitev čistega dobička. 5. Volitev načelnstva in namestnikov. 6. Volitev nadzorstva. 7. Volitev razsodišča. 8. O valorizaciji. 9. Raznoterosti. — K obilni udeležbi vabi načelnik. — Opomba: Drugi odstavek § 23. združenih pravil se glasi: Ako jih ni ob določenih uri toliko navzočih, se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor, kateri sklepa brez ozira na število udeležencev. Računski zaključek je na vpogled v združni pisarni med uradnimi urami.

Vabilo na redni občni zbor I. slovenske tovarne mineralnih voda, sodarice in brezalkoholnih pijač, r. z. o. p. v Ljubljani, Slomškova ul. 27, kateri se vrši v torek dne 27. marca ob 3 popoldne v gostilniških prostorih g. Frana Kavčiča, Privoz št. 4. Dnevni red: 1. Citanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo o poslovanju. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Odobritev računskega zaključka in razdelitev čistega dobička. 5. Volitev načelnstva in namestnikov. 6. Volitev nadzorstva. 7. Volitev razsodišča. 8. O valorizaciji. 9. Raznoterosti. — K obilni udeležbi vabi načelnik. — Opomba: Drugi odstavek § 23. združenih pravil se glasi: Ako jih ni ob določenih uri toliko navzočih, se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor, kateri sklepa brez ozira na število udeležencev. Računski zaključek je na vpogled v združni pisarni med uradnimi urami.

Vabilo na redni občni zbor I. slovenske tovarne mineralnih voda, sodarice in brezalkoholnih pijač, r. z. o. p. v Ljubljani, Slomškova ul. 27, kateri se vrši v torek dne 27. marca ob 3 popoldne v gostilniških prostorih g. Frana Kavčiča, Privoz št. 4. Dnevni red: 1. Citanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo o poslovanju. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Odobritev računskega zaključka in razdelitev čistega dobička. 5. Volitev načelnstva in namestnikov. 6. Volitev nadzorstva. 7. Volitev razsodišča. 8. O valorizaciji. 9. Raznoterosti. — K obilni udeležbi vabi načelnik. — Opomba: Drugi odstavek § 23. združenih pravil se glasi: Ako jih ni ob določenih uri toliko navzočih, se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor, kateri sklepa brez ozira na število udeležencev. Računski zaključek je na vpogled v združni pisarni med uradnimi urami.

Vabilo na redni občni zbor I. slovenske tovarne mineralnih voda, sodarice in brezalkoholnih pijač, r. z. o. p. v Ljubljani, Slomškova ul. 27, kateri se vrši v torek dne 27. marca ob 3 popoldne v gostilniških prostorih g. Frana Kavčiča, Privoz št. 4. Dnevni red: 1. Citanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo o poslovanju. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Odobritev računskega zaključka in razdelitev čistega dobička. 5. Volitev načelnstva in namestnikov. 6. Volitev nadzorstva. 7. Volitev razsodišča. 8. O valorizaciji. 9. Raznoterosti. — K obilni udeležbi vabi načelnik. — Opomba: Drugi odstavek § 23. združenih pravil se glasi: Ako jih ni ob določenih uri toliko navzočih, se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor, kateri sklepa brez ozira na število udeležencev. Računski zaključek je na vpogled v združni pisarni med uradnimi urami.

Vabilo na redni občni zbor I. slovenske tovarne mineralnih voda, sodarice in brezalkoholnih pijač, r. z. o. p. v Ljubljani, Slomškova ul. 27, kateri se vrši v torek dne 27. marca ob 3 popoldne v gostilniških prostorih g. Frana Kavčiča, Privoz št. 4. Dnevni red: 1. Citanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo o poslovanju. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Odobritev računskega zaključka in razdelitev čistega dobička. 5. Volitev načelnstva in namestnikov. 6. Volitev nadzorstva. 7. Volitev razsodišča. 8. O valorizaciji. 9. Raznoterosti. — K obilni udeležbi vabi načelnik. — Opomba: Drugi odstavek § 23. združenih pravil se glasi: Ako jih ni ob določenih uri toliko navzočih, se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor, kateri sklepa brez ozira na število udeležencev. Računski zaključek je na vpogled v združni pisarni med uradnimi urami.

Vabilo na redni občni zbor I. slovenske tovarne mineralnih voda, sodarice in brezalkoholnih pijač, r. z. o. p. v Ljubljani, Slomškova ul. 27, kateri se vrši v torek dne 27. marca ob 3 popoldne v gostilniških prostorih g. Frana Kavčiča, Privoz št. 4. Dnevni red: 1. Citanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo o poslovanju. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Odobritev računskega zaključka in razdelitev čistega dobička. 5. Volitev načelnstva in namestnikov. 6. Volitev nadzorstva. 7. Volitev razsodišča. 8. O valorizaciji. 9. Raznoterosti. — K obilni udeležbi vabi načelnik. — Opomba: Drugi odstavek § 23. združenih pravil se glasi: Ako jih ni ob določenih uri toliko navzočih, se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor, kateri sklepa brez ozira na število udeležencev. Računski zaključek je na vpogled v združni pisarni med uradnimi urami.

Vabilo na redni občni zbor I. slovenske tovarne mineralnih voda, sodarice in brezalkoholnih pijač, r. z. o. p. v Ljubljani, Slomškova ul. 27, kateri se vrši v torek dne 27. marca ob 3 popoldne v gostilniških prostorih g. Frana Kavčiča, Privoz št. 4. Dnevni red: 1. Citanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo o poslovanju. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Odobritev računskega zaključka in razdelitev čistega dobička. 5. Volitev načelnstva in namestnikov. 6. Volitev nadzorstva. 7. Volitev razsodišča. 8. O valorizaciji. 9. Raznoterosti. — K obilni udeležbi vabi načelnik. — Opomba: Drugi odstavek § 23. združenih pravil se glasi: Ako jih ni ob določenih uri toliko navzočih, se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor, kateri sklepa brez ozira na število udeležencev. Računski zaključek je na vpogled v združni pisarni med uradnimi urami.

Vabilo na redni občni zbor I. slovenske tovarne mineralnih voda, sodarice in brezalkoholnih pijač, r. z. o. p. v Ljubljani, Slomškova ul. 27, kateri se vrši v torek dne 27. marca ob 3 popoldne v gostilniških prostorih g. Frana Kavčiča, Privoz št. 4. Dnevni red: 1. Citanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo o poslovanju. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Odobritev računskega zaključka in razdelitev čistega dobička. 5. Volitev načelnstva in namestnikov. 6. Volitev nadzorstva. 7. Volitev razsodišča. 8. O valorizaciji. 9. Raznoterosti. — K obilni udeležbi vabi načelnik. — Opomba: Drugi odstavek § 23. združenih pravil se glasi: Ako jih ni ob določenih uri toliko navzočih, se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor, kateri sklepa brez ozira na število udeležencev. Računski zaključek je na vpogled v združni pisarni med uradnimi urami.

Vabilo na redni občni zbor I. slovenske tovarne mineralnih voda, sodarice in brezalkoholnih pijač, r. z. o. p. v Ljubljani, Slomškova ul. 27, kateri se vrši v torek dne 27. marca ob 3 popoldne v gostilniških prostorih g. Frana Kavčiča, Privoz št. 4. Dnevni red: 1. Citanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo o poslovanju. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Odobritev računskega zaključka in razdelitev čistega dobička. 5. Volitev načelnstva in namestnikov. 6. Volitev nadzorstva. 7. Volitev razsodišča. 8. O valorizaciji. 9. Raznoterosti. — K obilni udeležbi vabi načelnik. — Opomba: Drugi odstavek § 23. združenih pravil se glasi: Ako jih ni ob določenih uri toliko navzočih, se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor, kateri sklepa brez ozira na število udeležencev. Računski zaključek je na vpogled v združni pisarni med uradnimi urami.

Vabilo na redni občni zbor I. slovenske tovarne mineralnih voda, sodarice in brezalkoholnih pijač, r. z. o. p. v Ljubljani, Slomškova ul. 27, kateri se vrši v torek dne 27. marca ob 3 popoldne v gostilniških prostorih g. Frana Kavčiča, Privoz št. 4. Dnevni red: 1. Citanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo o poslovanju. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Odobritev računskega zaključka in razdelitev čistega dobička. 5. Volitev načelnstva in namestnikov. 6. Volitev nadzorstva. 7. Volitev razsodišča. 8. O valorizaciji. 9. Raznoterosti. — K obilni udeležbi vabi načelnik. — Opomba: Drugi odstavek § 23. združenih pravil se glasi: Ako jih ni ob določenih uri toliko navzočih, se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor, kateri sklepa brez ozira na število udeležencev. Računski zaključek je na vpogled v združni pisarni med uradnimi urami.

Vabilo na redni občni zbor I. slovenske tovarne mineralnih voda, sodarice in brezalkoholnih pijač, r. z. o. p. v Ljubljani, Slomškova ul. 27, kateri se vrši v torek dne 27. marca ob 3 popoldne v gostilniških prostorih g. Frana Kavčiča, Privoz št. 4. Dnevni red: 1. Citanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo o poslovanju. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Odobritev računskega zaključka in razdelitev čistega dobička. 5. Volitev načelnstva in namestnikov. 6. Volitev nadzorstva. 7. Volitev razsodišča. 8. O valorizaciji. 9. Raznoterosti. — K obilni udeležbi vabi načelnik. — Opomba: Drugi odstavek § 23. združenih pravil se glasi: Ako jih ni ob določenih uri toliko navzočih, se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor, kateri sklepa brez ozira na število udeležencev. Računski zaključek je na vpogled v združni pisarni med uradnimi urami.

Vabilo na redni občni zbor I. slovenske tovarne mineralnih voda, sodarice in brezalkoholnih pijač, r. z. o. p. v Ljubljani, Slomškova ul. 27, kateri se vrši v torek dne 27. marca ob 3 popoldne v gostilniških prostorih g. Frana Kavčiča, Privoz št. 4. Dnevni red: 1. Citanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo o poslovanju. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Odobritev računskega zaključka in razdelitev čistega dobička. 5. Volitev načelnstva in namestnikov. 6. Volitev nadzorstva. 7. Volitev razsodišča. 8. O valorizaciji. 9. Raznoterosti. — K obilni udeležbi vabi načelnik. — Opomba: Drugi odstavek § 23. združenih pravil se glasi: Ako jih ni ob določenih uri toliko navzočih, se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor, kateri sklepa brez ozira na število udeležencev. Računski zaključek je na vpogled v združni pisarni med uradnimi urami.

Vabilo na redni občni zbor I. slovenske tovarne mineralnih voda, sodarice in brezalkoholnih pijač, r. z. o. p. v Ljubljani, Slomškova ul. 27, kateri se vrši v torek dne 27. marca ob 3 popoldne v gostilniških prostorih g. Frana Kavčiča, Privoz št. 4. Dnevni red: 1. Citanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo o poslovanju. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Odobritev računskega zaključka in razdelitev čistega dobička. 5. Volitev načelnstva in namestnikov. 6. Volitev nadzorstva. 7. Volitev razsodišča. 8. O valorizaciji. 9. Raznoterosti. — K obilni udeležbi vabi načelnik. — Opomba: Drugi odstavek § 23. združenih pravil se glasi: Ako jih ni ob določenih uri toliko navzočih, se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor, kateri sklepa brez ozira na število udeležencev. Računski zaključek je na vpogled v združni pisarni med uradnimi urami.

Vabilo na redni občni zbor I. slovenske tovarne mineralnih voda, sodarice in brezalkoholnih pijač, r. z. o. p. v Ljubljani, Slomškova ul. 27, kateri se vrši v torek dne 27. marca ob 3 popoldne v gostilniških prostorih g. Frana Kavčiča, Privoz št. 4. Dnevni red: 1. Citanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo o poslovanju. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Odobritev računskega zaključka in razdelitev čistega dobička. 5. Volitev načelnstva in namestnikov. 6. Volitev nadzorstva. 7. Volitev razsodišča. 8. O valorizaciji. 9. Raznoterosti. — K obilni udeležbi vabi načelnik. — Opomba: Drugi odstavek § 23. združenih pravil se glasi: Ako jih ni ob določenih uri toliko navzočih, se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor, kateri sklepa brez ozira na število udeležencev. Računski zaključek je na vpogled v združni pisarni med uradnimi urami.

Vabilo na redni občni zbor I. slovenske tovarne mineralnih voda, sodarice in brezalkoholnih pijač, r. z. o. p. v Ljubljani, Slomškova ul. 27, kateri se vrši v torek dne 27. marca ob 3 popoldne v gostilniških prostorih g. Frana Kavčiča, Privoz št. 4. Dnevni red: 1. Citanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo o poslovanju. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Odobritev računskega zaključka in razdelitev čistega dobička. 5. Volitev načelnstva in namestnikov. 6. Volitev nadzorstva. 7. Volitev razsodišča. 8. O valorizaciji. 9. Raznoterosti. — K obilni udeležbi vabi načelnik. — Opomba: Drugi odstavek § 23. združenih pravil se glasi: Ako jih ni ob določenih uri toliko navzočih, se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor, kateri sklepa brez ozira na število udeležencev. Računski zaključek je na vpogled v združni pisarni med uradnimi urami.

Vabilo na redni občni zbor I. slovenske tovarne mineralnih voda, sodarice in brezalkoholnih pijač, r. z. o. p. v Ljubljani, Slomškova ul. 27, kateri se vrši v torek dne 27. marca ob 3 popoldne v gostilniških prostorih g. Frana Kavčiča, Privoz št. 4. Dnevni red: 1. Citanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo o poslovanju. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Odobritev računskega zaključka in razdelitev čistega dobička. 5. Volitev načelnstva in namestnikov. 6. Volitev nadzorstva. 7. Volitev razsodišča. 8. O valorizaciji. 9. Raznoterosti. — K obilni udeležbi vabi načelnik. — Opomba: Drugi odstavek § 23. združenih pravil se glasi: Ako jih ni ob določenih uri toliko navzočih, se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor, kateri sklepa brez ozira na število udeležencev. Računski zaključek je na vpogled v združni pisarni med uradnimi urami.

Vabilo na redni občni zbor I. slovenske tovarne mineralnih voda, sodarice

Gospodarstvo

Stanje konkurza Slavske banke

Konkurzni upravitelj Slavske banke in stalni upniški odbor so obvestili z objavo od 18. novembra 1927 javnost in posebno upnike tega zavoda o provedeni, zakonito predpisani likvidaciji t. j. priznanju prijavljenih terjatev s strani konkurznega upravitelja in o izvolitvi stalnega upniškega odbora. Ze v tej objavi je bilo naglašeno, da se je na podlagi §§ 145 in 178 hrvatskega konkurznega zakona šele tedaj t. j. s koncem novembra 1927 smelo preiti k definitivni likvidaciji preostale imovine zavoda in k event. poravnavi s prezadolženecem oz. osebam in zavodi, ki so odgovorni za polom banke.

Preostala imovina obstoja iz velikega števila dolžnikov, delnic »Trboveljske družbe« nahajajočih se pri Ländlerbanki, nepremičnin in industriji. Likvidacija ima torej izterjati dolžnike in prodajati efekte, nepremičnine in industrije.

Radi intenzivnega poslovanja konkurznega upravitelja in stalnega upniškega odbora so bili do sedaj izplačani upniki I. razreda v znesku cirka 4.000.000.— Din; razven tega pa je nabrano cirka 13.500.000.— Din gotovine, katera vsota je naložena v sigurnih zavodih po 6 in pol odstotkov, dokler se ne bo zbrala gotovina, ki bo zadostovala za izplačilo primerne kvote upnikom II. razreda, katerim so bile likvidirane (t. j. priznane) njihove prijavljene terjatve v višini cirka 120.000.000.— Din. Razven tega je prijavljenih, toda od konkurznega upravitelja nelikvidiranih t. j. nepriznanih, torej spornih terjatev v znesku cirka 59.400.000.— Din.

Ker bi konkurz Slavske banke moral trajati najmanj 2 do 3 leta, ako bi se poedinili deli te velike in komplicirane konkurzne mase prodajali in dolžniki uterjali vsak za sebe, se trudi upniški odbor, da denarni zavodi, ki se zato interesirajo, prevzamejo celokupna aktiva konkurzne mase. Podpisani morejo obvestiti, da pogajanja teko povoljno in da obstoji izgled na ugodni zaključek istih.

Istčasno se neprenehoma dela na poravnavi z upravnim odborom Slavske banke in na rešitvi vprašanja Ländlerbanke na Dunaju odn. Trboveljske družbe, ki je s prvo v zvezi.

Konkurzni upravitelj in stalni upniški odbor morajo iti tem potem tembolj, ker morajo na žalost konstatirati, da upniki Slavske banke niso našli pri oblastih one podpore, katere so se, z obzirom na velikost te gospodarske katastrofe, z vso pravico nadejali potem, ko je bil v jeseni 1926 otvorjen predkonkurz nad Slavsko banko. Intervencije ministrstva trgovine v novembru 1926 in v febr. 1927 v cilju poravnave niso bile provedene do konca, vsled česar so tudi ostale brez vsacega uspeha. Zakon o prisilni poravnavi izven konkurza ni bil uzakonjen vsled odpora belgrajskih gospodarskih krogov, vzlic temu, da so se spomladi 1927 na inicijativno zastopnikov upnikov Slavske banke zanj izjavile vse ostale trgovske zbornice in vzlic temu, da se je ko nečno poskušalo, oživotvoriti ga samo kot specialni zakon za Slavsko banko. To je tudi bil neposredni in zadnji povod za otvoritev konkurza. Konstatiramo tudi, da sodišče, ki vodi preiskavo o vzrokih in krivici za polom banke, vsled velikega obsega materijala še do sedaj ni končalo preiskave.

Kar se tiče Ländlerbanke na Dunaju, je v zadnjem času pred polomom ona imela preseden vpliv na poslovanje Slavske banke. Ob tem času je tudi nastala njena terjatev napram zavodu, katero je ona nastavila v višini okoli 50.000.000.— Din in za katero si je dala zastaviti menice v višini ca. 15 milijonov dinarjev in okoli 116.000 komadov delnic »Trboveljske družbe«. Konkurzna uprava ni priznala Ländlerbanki njene terjatve, ampak ji je osporila tako obstoj terjatve, kakor tudi zastavno pravico, medtem ko ona smatra, da njena terjatev obstoji in da ima za isto tako zastavno kakor tudi retencijsko pravico na gornjih vrednostih, vsled česar je tudi vložila tožbo proti konkurzni masi na priznanje retencijske pravice radi 88.000 delnic »Trboveljske družbe«. Iz tega se razvidi, da je to jako komplicirano vprašanje, katero se ne da rešiti na hitro, posebno ker se vse gornje vrednosti nahajajo pri Ländlerbanki na Dunaju in ker med našo državo in Avstrijo še ne obstoji pogodba o medsebojni pravni pomoči sodišč.

Dasi brez pričakovane podpore s strani oblasti, so vendar konkurzni upravitelj in zastopniki upnikov dovedli pogajanja z upravnim odborom Slavske banke in vprašanje Ländlerbanke (Trboveljske družba) tako daleč, da se bode istčasno s prevzemom celokupnih aktiv od strani denarnih zavodov verjetno mogla skleniti poravnava z upravnim odborom in rešiti vprašanje Ländlerbanke odn. Trboveljske družbe.

Smatramo za svojo dolžnost opozoriti, da so izgube zavoda katere so nastale vsled splošnega padanja vrednosti in vsled neveselja in neprimernega poslovanja pred polomom, naravnost ogromne, razven tega pa so definitivno izgubljene vse rezerve (14.000.000 Din) in cela delniška glavnica (100 milijonov dinarjev).

Konkurzno sodišče in stalni upniški odbor kot zastopnik upnikov pazijo tudi z vso strogostjo na to, da stroški konkurza ne presegajo dovoljene in potrebne mere, in so nasprotne vesti neresnične. Sicer pa celo poslovanje konkurznega upravitelja in stalnega upniškega odbora stoji pod stalnim in neposrednim nadzorstvom konkurznega sodišča.

Zagreb, 15. marca 1928. — Dr. Aleksander Horvat, konkurzni upravitelj Slavske banke d. d. — Dr. Hinko Horvatić, Oton Jeruc, Dr. Drago Marušić, Dr. Juraj Pečarić, Dr. Roman Ravnihar: kot stalni upniški odbor Slavske banke d. d. v konkurzu.

IZKAZ O STANJU NARODNE BANKE

z dne 8. marca 1928. (Vse v milijonih Din; v oklepajih razlika napram izkazu z dne 29. februarja.) Aktiva: koinska podlaga 400,4 (—1,5), posojila: menična 1346,0, lombard. 265,2, skupaj 1.611,3 (+ 40,8), saldo raznih računov 707,7 (— 12,1). — Pasiva: bankovci v obtoku 5.470,6 (+ 74,0), državne terjatve 306,8 (+ 46,0), obveznosti: po žiru 585,4, po raznih računih 271,5, skupaj 857,0 (— 92,9).

KONKURZI IN LIKVIDACIJE

Konkurz je razglašen o imovini Lile Stefančičeve, zasebnice v Hrastniku; prvi zbor upnikov 31. marca, oglasiti do 15. aprila, ugotovitveni narok 30. aprila.

Odrava konkurza: zapuščina po E. Malhapi; Anton Osojnik, Kozje.

Našim hmeljarjem v prevdarek in posnemo! Povodom zborovanja delegatov nemške sekcije Zveze hmeljarjev v Zatu CSR se je soglasno sklenila sledeča resolucija, katero priporočamo tudi našim hmeljarjem v prevdarek in posnemo. Resolucija se glasi: Kako zabranjujemo svoj pridelek proti nesmiselnim predprodajam. To storimo, če svoj pridelek,

ki je že in ki naj še ostane specialiteta, ne proizvajamo v preobilni meri in ga ne postavimo v preobilni množini na trg. Če se katerokoli blago, ki je bilo dosedaj na izredno dobrem glasu, prideluje v preobilni množini, izgubi svoj ugled kot specialiteta. V zabranitev tega moramo nadalje skrbeti, da se naša hmeljska polja pretvorijo v vrtove, v katere ne nasajamo še druga poljska zelišča in v katerih zatiramo skrbno in stanovitno vsaki plevel. Svojih hmeljskih nasadov ne smemo preobilo gnati, kajti vsaka preobilica škoduje. Naša skrb bodi, da pridelujemo le kobule primerne velikosti s finimi rebri in gostimi luskinami. Opuščajmo že letos čez 20 let stara hmeljišča, kajti hmelj srednje in slabe kakovosti se bo v prihodnjih letih le težko in po nizkih cenah prodajal. Obdelujmo naša hmeljišča kakor vrtove, skrbimo za blago najboljše kakovosti in to pri kolikor mogoče nizkih pridelovalnih stroških — in žateškemu hmelju bomo ohranili svoje dobro ime in ga prodajali tudi pri nadprodukciji po izvanrednih cenah. Naše geslo bodi: Ne polje — nego vrt, ne množina — nego kakovost!

Evropska produkcija avtomobilov. Po ameriški statistiki je bilo lani v Evropi produciranih 572.000 avtomobilov (1926 561.000 in 1925 440.000 voz). Francija je lani producirala 190.000 voz (1926 200.000), Anglija 128.500 (99.000), Nemčija 66.000 (64.800) in Češkoslovaška 12.000 (7.500) voz.

Borza

Dne 16. marca 1928.

DENAR.

Devizni trg ne beleži danes nikakih znatnih izprememb. Edino Praga in Dunaj sta se učvrstila. Privatno blago je bilo v devizah: Budimpešta in Newyork, ostalo srednjo potrebo pa je krila Narodna banka.

Devizni tečaji na ljubljanski borzi

16. marca 1928.

	povpraš	pon.	srednji	sr. 15. III
Amsterdam	247.—	2293.—	2290.—	—
Berlin	1358.50	1361.50	1361.—	1360.—
Budimpešta	992.25	995.25	993.75	—
Curih	1093.50	1096.50	1095.—	1095.—
Dunaj	799.85	802.85	801.5	800.84
London	277.14	277.9	277.54	277.56
Newyork	56.75	56.975	56.875	56.75
Pariz	—	223.83	—	—
Praga	168.20	169.—	168.55	168.55
Trst	300.—	300.5	—	300.55

Zagreb. Berlin 1358.50—1361.50, Curih 1093.50—1096.50, Dunaj 799.85—802.85, London 277.14—277.94, Newyork 56.75—56.97, Pariz 222.83—224.83, Praga 168.20—169, Trst 296.24—301.24.

Belgrad. Berlin 1358.50—1361.50, Budimpešta 992.25—995.25, Curih 1093.50—1096.50, Dunaj 799.85—802.85, London 277.14—277.94, Newyork 56.75—56.975, Pariz 222.83—224.83, Praga 168.20—169, Trst 296.24—301.25.

Curih. Belgrad 9.135, Berlin 124.17, Budimpešta 90.85, Bukarešt 3.21, Dunaj 73.14, London 25.342, Newyork 519.45, Pariz 20.435, Praga 15.3725, Trst 27.43, Sofija 3.75, Varšava 58.25, Madrid 87.40.

Trst. Belgrad 33.30—33.33, Curih 363.50—365.50, Dunaj 263.75—269.75, London 92.40—92.42, Newyork 18.01—18.92, Pariz 74.30—74.35.

Dunaj. Devize: Belgrad 12.495, Kodanj 190.25, London 34.6575, Milan 37.505, Newyork 710.30, Pariz 27.365, Varšava 79.66. Valute: dolarji 709.50, lira 37.56, dinar 12.43, češkoslovaška krona 21.08.

Praga. Devize: Lira 178.25, Belgrad 59.35, Pariz 132.75, London 164.60, Newyork 38.745.

Dinar: Newyork 176, Berlin 7.36, London 277.50.

VREDNOSTNI PAPIRJI

Vojna škoda, ki je že cel ta mesec nazadovala, se je danes skokoma dvignila in dosegla v Zagrebu 432—436, vendar blaga ni dosti na trgu, ker se zopet računa na dvig papirja. V ostalih papirjih ni bilo znatnih izprememb.

Ljubljana. 7% invest. posoj. 86—87, vojna odškodnina 420, 430 den., Celjska 164 den., Ljublj. kreditna 135 den., Prašedion 800 den., Kred. zavod 155 den., Vevče 135 den., Kranj. ind. 310 den., Ruše 265—280, Stavbna 56 den., Sešir 125 den.

Zagreb. 7% invest. posoj. 87, agrari 57 bl., vojna odškodnina 432—436, april 439—442, maj 445, Hipo 65, Jugo 96.25, Prašedion 800, 808, Ljublj. kreditna 135, Šočerana 515, Drava 520 den., Slavonija 13—14, Trbovlje 507.50, Vevče 140—148.

Belgrad. Narodna banka 6120—6135, vojna odškodnina 424, 427, 420, ult. mare 429.50, 430, ult. april 429, 432, Izvozna banka 1110, Brod. društvo 510, 7% invest. posoj. 87.50, agrari 56, 57.

Trst. Adria 195, Assicurazioni Generali 6255, Riunione adriatica 2615, Tripeovich 236, Split cement 250, Trž. Lloyd 678, Dalmatia 123, Oceania 98.50.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 80.35, Zivno 109, Hipo 7.90, Alpine 41.35, Leykam 10.10, Trbovlje 68, Kranj. ind. 41, Slavonija 1.65.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Bukovi plohi nar. ostror, paral. od 80, 90, 100, 110, 130 mm od 2—4.50 m l. III. 111. monte fko vag. meja 1 vag. po 610; javorjevi hlodi po dispoziciji kupca fko vag. nakl. post., 1 vag. po 480; zaklj. 2 vag. Tendence neizpremenjena.

Dež. pridelki: Pšenica 78—79 kg 2% baška 382.50—385, slav. 378.50—380, moka 0 g vag. bl. plač po prejemu, fko Ljubljana 530—535, oves baški zdrav rešetan 300, koruza času primerno suha prompt kval. gar. 292.50—295, mare 297.50—300, april 302.50—305, maj popolnoma suha 307.50—310, činkvantin 305—312.50; ajda zdrava rešetana suha 295; zaklj. —. Tendence neizpremenjena.

Novi Sad. Pšenica bač. 337.50—342, gor. ban. 332.50—337.50, srem. 337.50—340, rž bač. ban. srem. 310—315, ječmen bač. 295—305, mac. 240 do 252, oves bač. ban., srem. 250—260, koruza bačka 250—255, marc-april 255—260, ban. 240—245, par. Vršac 250—255, marc-april 255—260, srem. 240—245, par. Indija 250—255, marc-april 255—260, april-maj 257.50—262.50, moka 0 g in gg 465—475, št. 2 445—455, št. 5 425—435, št. 6 370—380, št. 7 300—310, št. 8 220—230, otrobi 207.50—215. Promet: 1 vag. moka, 25 vag. koruze.

Budimpešta (terminalska borza), 16. marca. Tendence čvrsta. Pšenica marc 33, zaklj. 32.96—33, maj 33.48, 38.56, zaklj. 33.54—38.56, okt. 30.74, 30.44, zaklj. 30.72—30.74, rž marc 31.96, 32, zaklj. 31.98—32, maj 31.76, 31.72, zaklj. 31.72—31.74, okt. 26.52, 26.34, zaklj. 26.46—26.48, koruza maj 27.55, 27.00, zaklj. 27.58—27.90, julij 28.50, 28.58, zaklj. 28.60—28.64.

Gospod Modrijan na samofrcu

(Dalje.)

»Bedak, jaz bom te sahmalejkall!« pevec zakriči, ubogemu Arabcu dvoje takih prisoli, da v glavi se vrtil mu in ko snop zgrmi na tla. »Čj, živjo, bravo!« ploska Modrijan, se krohota.

Arabec pa priplaval tudi ni na suhi juhi. Se predno se letalci zavedo, sta že dve muhi revolverski namenjeni nad nje. »Blago, denar!« kriči Arab. Junaki dvignje roke navzgor.

Tu šine pevcu v glavo. »Gospod,« jo lomi po angleško, »tam na prtljažniku denar je naš, blago beneško!« Arab oroje vtiakne v pas, obrne se željno, a tilho, čisto tilho drugi vsi za njim. Nato, nato...

Za vrat mu skočijo vsi štirje, povale po tleh ga, da polomi skoro si zobe. Prinese močno vrv iz samofrcu Modrijan in brž Arabec zvezan je, premagan in ugnan.

Arabca, ki se dere na vsa usta, pobero, ga dvignejo, k stebri ga bližnjemu privežejo. Za divje kletve ne meneč se zajtrkujejo, motvoz spuste in proti severu odplujejo.

Cez nekaj časa že so nad Sicilijo. Nad njimi ženo se štoklje v jug. »Te umikajo se hudi zimi,« de Modrijan. »Prišle bodo globočje kakor mi. Navadno ta perjad tja v južno Afriko leti.«

Beseda zadnja pa mu v grlu obtiči: naenkrat motor vedno nianj brni in samofrc v morje zagrmi težko hropeč. Ojoj, bencina ni, bencin je preč, je preč!

A kakor mačka samofrc telebi na noge, v trenutku varno plane čez peneče se morje. A vendar se letalcem na obrazih skrb zrcali: kako in kje z nerodnim tičem bodo le pristali?

Ze dolgo semtertje jih meče morje, ko iz tal zagledajo kot zid bi zrastel jim naprot svetla. Rešitev tu je! Jadrnica jim nasproti vozi, od nje se barka loči, ki rešitev bednim nosi.

Brž barka je pri njih. A ker ne ume italijansko, »Off, tifi!« napravi Modri in pokaže velikansko posodo za bencin gospodom. Razumejo nadlogo in novo brž pripeljejo bencina mu zalogo.